

MŪSŲ
VISUOMENĖJTautinės Sąjungos
Konferencija

Nors tai turėjo būti tik Sąjungos Tarybos narių posėdis, tačiau, valdybai pakvietus ir skyrių pirmininkus bei atstovus, faktiškai tas posėdis virto skyrių atstovų konferencija, kurioje iš keturiolikos veikiančių skyrių nebuvo atstovaujami tik du: "to. limosios šiaurės" — Lawrence, Mass., ir tikrai tolimų vakarų — Los Angeles, Cal., skyriai.

Konferencija pasižymėjo savo sklandžiu ir pozityviu darbinumu. Daugiausiai laiko buvo pašvęsta Amerikos Lietuvių Tarybos ir Bendruomenės klausimui, kurį plačiai apsvačius priimtas nutarimas, išdėstytas šalia skelbiamejo rezoliucijoje ir plačiau nušviečiamas 8-me psl.

Svarstant tolimesnės veiklos klausimą, tarp kitų dalykų, nartata įpareigoti skyrius gyviau susirūpinti su Sąjunga bendradarbiaujančios spaudos rlatini mu ir talkininkavimu jai.

Konferencija nustatė ir būsimosio Sąjungos seimo vietą — Tabor Farm, Mich., J. Bačiūno vasarvietėje, kuri ir kitų amerikiečių organizacijų dažnai naudojama įvairiems jų suvažiavimams, kaip teikianti labai patogias sąlygas suvažiavimų darbingumui. Valdyba vėliau įvykusiame posėdyje nustatė ir seimo data, būtent, 1951 metų gegužės 19 ir 20 dienas — lygiai antrąjį metų išvakarę nuo pirmojo Sąjungos seimo, įvykusio New Yorke, 1949 metų gegužės 21-22 d.

Skyriai kviečiami jau dabar pradėti rengtis seimui, vpač organizuoti lėšas tam, kad visi skyriai galėtų nusistoti į seima pilna delegatų skaičių ir tu delegatų, kuriuos išrinkę, nepareinamai nuo to, ar kas apsimas savo lėšomis į seimą vykti, kaip dažnai organizacijų reprezentavime atstinka.

Tautos namu statymo užsiimimas, pradedant nuo didžiausios lietuvių kolonijos — Chicago, yra vienas iš žymiausių užsiimimų, apie kurį smulkiau kalbėti tuo tarpu dar per anksti bet atrodo, kad greit bus galima kalbėti su visai konkrečiais duomenimis. Tam reikalingi vykdvti sudaroma speciali komisija, kurios pirmininku pakviestas šio sumanymo kėlėjas J. Bačiūnas. Jam, bendradarbiaujant su Sąjungos pirmininku A. Oliu, palikta teisė sukviekti kitus kompetentingus komisijos narius.

Katalikų kongreso
nutarimai

Jau pasirodė spaudoje prieš tris savaites Pittsburghe įvykusio katalikų kongreso nutarimai. Be katalikų akcijos, katechizacijos, lietuvių dailininkų kvietimo bažnyčioms papuošti, yra natarimų, liečiančių ir bendrus lietuvių visuomenės reikalus.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės reikalų kongresas nutarė priminti, kad būtų paspartintos to klausimo studijos.

Švietimo reikale nutarta sudaryti pedagogų tarybą, sudarytą iš Kunigų Vieniybės, Marijonų, Jėzuitų, Pranciškonų ir lietuvių katalikų mokytojų atstovų. Tarybą turi organizuoti Liet. Kultūros Institutas (dabar vadovaujamas kun. Jūro). Parapijinės mokyklos raginama įvesti lietuvių kalbos bei Lietuvos istorijos ir geografijos dėstymą.

Spaudos reikale racinama remti Aidus, Ateiti ir Eglute (kuri, berods, pergvena krizę). Nutarta organizuoti mažamečius vaikus į centralizuotą draugiją. Organizavimas, Kunigų

EINA
35
metai

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELDAtsk. Nr.
8
centai

Lietuvo pajūryje nepriklausomybės metai žvejai gaudydavo gitarą.

Dabar ten rusai stato įtvirtinimus, o lietuvius žvejus naikina.

SIŪLO TARYBAI
tapti Bendruomenės vadovybe

ALT Sąjungos konferencijos nutarimai.

ALT Sąjungos Tarybos, skyrių pirmininkų ir atstovų konferencija 1950 m. spalio 14-15 d.d. New Yorke, Statler viešbutyje, apsvačiusi Amerikos Lietuvių Bendruomenės organizavimo ir Amerikos Lietuvių Tarybos veikimo klausimus, priėjo šių išvadų:

1. Siekimas suorganizuoti Amerikos lietuvių ir glaudesnę bendruomenę, vadovaujantis Lietuvių Chartos dėsniais, yra visokeriopai remtinas.

2. Vliko paskelbti laikinieji Pasaulio Lietuvių Bendruomenės santvarkos nuostatai dėl šio

krašto lietuvių gyvenimo sąlygų negali būti sėkmingai pritaikinti Amerikos Lietuvių Bendruomenės.

3. Amerikos Lietuvių Bendruomenės santvarka turi būti sudaryta, atsižvelgiant šio krašto bendruomenės istorijos ir jos susiorganizavimo bei veiklos tradicijų.

Šitos bendruomenės susiorganizavimas tegali būti atliktas atitinkamai pertvarkant Amerikos Lietuvių Tarybą.

Remdamasi šiomis išvadomis, konferencija

nutarė:

Pavesti ALTS atstovams Amerikos Lietuvių Taryboje siekti, kad ALT nebeatidėliodama imtųsi Amerikos Lietuvių Bendruomenės organizavimo ir pritaikintų savo santvarką Bendruomenės uždavinių vykdymui.

Valdybai pavedama artimiausiu laiku parengti konkretų persiorganizavimo projektą ir pavesti Sąjungos atstovams AL Taryboje pasiūlyti jį.

Konferencija, iškliaususi skyrių atstovų pranešimus ir pranešimą bei diskusijas dėl Sąjungos ateities veiklos,

r a d o:

1. Sekmingesniai veikimui reikėtų laiku išryškinti Sąjungos nusistatymą išskylančiais lietuvių visuomenės reikalais;

2. Turėtų būti sudaryti ir rūpestingai vykdomi ne tik Sąjungos Centro, bet ir skyrių metiniai veiklos planai;

3. Paskirstyti darbų vykdymą sritimis ir numatyti atsakingus jų vykdytojus;

4. Skyriai savo iniciatyva turi imtis patvarkyti visus jų ribose išskylančius lietuvių veiklos reikalus.

Svarstant Sąjungos ateities veiklos uždavinius, konferencija su ypatingu dėmesiu įvertino p. J. Bačiūno pasiūlymą suorganizuoti lietuvių kolonijose Lietuvių Tautos Namus, visų pirma Chicagoje ir nutarė:

įpareigoti Centro Valdybą šį vertingą pasiūlymą įgyvendinti, panaudojant visas reikalingas priemones.

Visi Sąjungos nariai kviečiami savo darbu ir įnašais paremti šio sumanymo įvykdymą.

TRUMANO SĄLYGOS

Antradienio vakarą prezidentas Trumanas, ką tik pasimačius su generolu MacArthuru, pasakė par radiją kalbą, kurioje paminėjo, kad jis su generolu kalbėjosi visais Tolimųjų Rytų klausimais, kurie nėra vien tik karinio pobūdžio. Jis nurodė, jog buvo kalbėta ne vien apie Korėją, bet ir apie Japonijos ateitį bei kitus tos srities klausimus.

Ir šį kartą prezidento kalboje daugiausiai dėmesio buvo skirta Azijos reikalams. Bet dalis kalbos buvo skirta ir atsakyti į naujausiąją Maskvos "taikos ofenzyvą". Jis nurodė keturias sąlygas, kuriomis Maskva galėtų ne žodžiais, o veiksmais įrodyti, kad ji tikrai nori taikos.

Štai tos sąlygos:

1. Vietoj miglotų pažadų ir melagingos propagandos, pereiti prie Jungtinių Tautų Organizacijos statuto vykdymo.

2. Prisijungti bent dabar, jei nepadarė to anksčiau, prie pastangų, kad Korėjos agresoriai tuojau nustotų kariavę ir padėtų ginklus.

3. Atidaryti geležinę uždangą ir leisti laisvą informaciją bei minčių pasikeitimą.

4. Prisijungti prie Jungtinių Tautų Organizacijos pastangų sukurti veiksmingą kolektyvaus saugumo sistemą, kurios dėka būtų galima išjungti iš apyvartos atominę bombą ir griežtai sumažinti visokį kitą apsiginklavinimą.

Šios sąlygos, žinoma, Maskvai vargiai ar gali būti priimtinos. Kai kurias ji galėtų tariai ir priimti, tačiau sunku patikėti, kad tai galėtų būti padaryta be "užpakalinės minties". Bet trečiosios sąlygos Maskva tikrai negali priimti. Nes laisva informacija ir laisvas minčių pasikeitimas, jei jis ištikrųjų būtų įvykdytas, bolševikinei valdymo sistemai būtų greičiausiai daug pavojingesnis, kaip visos atominės bombos.

Šiaip jau Trumano, kaip ir visų kitų politikų, viešai skelbiamuose planuose vis nematyti drąsaus pasisakymo, kuris rodytų, jog yra paįrįžimo eiti iki pikto iš pačių šaknų išrovimo.

Tuo tarpu daroma išpūdiu, kad galima palaikyti "gerus kaimyninius santykius", jei Maskva toliau neis, nebegrobs daugiau kraštų. Apie pagrobtyjū laisvę atvirai vengiama kalbėti... Tik tas vienintelis reikalavimas — atidaryti geležinę uždangą laisvam minčių ir informacijų pasikeitimui — būtų žingsnis ta linkme, tačiau kaip tik dėl to ir nėra vilties, kad tautų pavergėjai sutiktų nerti sau šią kilpą ant kaklo...

Korėjos karas baigiasi?

Šios savaitės pradžioje amerikiečių kariuomenė jau prisiarti nuo 8 mylių nuo Pyongyango, šiaurinės Korėjos sostinės. Rytinėje pakrantėje pietinės Korėjos armija paėmė Hungnam ir Hamhung miestus, kurie apie 110 mylių į šiaurę nuo Pyongyango ir apie tiek pat nuo Mandžūrijos sienos.

Komunistinė šiaurinės Korėjos vyriausybė ir aukštieji valdininkai esą jau pabėgę iš Pyongyango kaž kur Mandžūrijos sienos link.

Tarp amerikiečių ir pietinės Korėjos armijų vyksta lenktynės — kas greičiau pasieks Pyongyanga. Pietiečių daliniam vadovauja generolas, kuris pats yra gimęs Pyongyange. Amerikiečiai tikisi išvaduoti apie 800 nelaisvėn patekusių savo draugų, kurie, dar manoma, esą Pyongyange.

Vyrauja nuomonė, kad, paėmus Pyongyanga, baigsis bet koks organizuotas šiauriečių pasipriešinimas. Jau ir dabar daug jų pasiduoda ir nelaisvę, dar daugiau meta ginklus ir slepiasi.

Tuo būdu dar šią savaitę gali pasibaigti Korėjos karas. Bet visiškos tvarkos sugrąžinimo ir visiško nusiramimo greit dar nesitikima, kadangi numatoma, jog nemaži komunistinės armijos daliniai išnaudos visas Korėjoje labai patogias partizaninio karo galimybes.

Manoma, kad karinės pajėgos Korėjoje tuo tarpu vis dar reikia didinti, o ne mažinti.

Pietų Korėjos prezidentas buvo užsimojęs apimti valdžią visoje Korėjoje, bet JTO nutarė, kad jo vyriausybės veikimas yra visiškai teisėtas tik iki 38 paralnelės. Toliau laikinė administracija organizuojama iš vietinių gyventojų, okupacinių pajėgų priežiūroje.

TRUMPAM KALBANT

▼ Iš Austrijos ateina žinių, kad tenyškščiai komunistų vadai, dėl nepasisekusio Vienos streiko, pateko į Maskvos nemaloniją.

▼ Trijų gydytojų paliudijimu pranešta, kad Prancūzijos komunistų vadas Thorez reikalingas ilgo poilsio. Pasakojama, kad prancūzų komunistų vadai posėdyje susispešė ir Thorezas buvęs apdaužytas.

▼ JAV atstovų rūmų narys T. B. Fugate rinkimnėję prakalboj pranešė, kad JAV sandėliuose jau yra 450 atominų bombų.

▼ Iš Vatikano sluogsnių eina žinios, kad yra vilties, jog Jugoslavijos diktatorius Tito iškalėjimo paleis 1946 m. nuteistą arkivyskupą Stepinač.

▼ Amerikos žydai savo tautiečiams Europoje remti iki šio laiko sudėjo 300 milijonų dolerių. Daugiausia pinigų panaudota žydų įkurdinimui. Tikisi dar sukelti 85 mil. dolerių.

▼ JAV aviacijos štabo viršininkas gen. Vandenbergas išvyksta į Europą ten esamų aviacijos bazių tikrinti.

▼ Indokinijoje komunistai vis smarkiau puola prancūzus. Šie jau turėjo apleisti visą eilę svarbių pasienio postų. Ligi šiol ten vykęs partizaninis karas jau pradeda įgyti tikro karo pobūdį.

Amerika yra pažadėjusi prancūzams pagalbą karinėmis bei džiagomis, bet, tuo tarpu, ne kariuomene.

ŠIOJE ŠALYJE

ANTIKOMUNISTINIO įstatymo vykdymas pradžioje pasireiškė gana savotiškai. Apie komunistų organizacijų bei jų narių registraciją tuo tarpu dar beveik nieko negirdėti. Pirmieji to įstatymo nuostatai pradėti taikyti imigrantams: ne tik nuolatiniams apsigyvenimui atvykstantiems, bet ir svečiams. Mat, įstatyme yra pasakyta, kad negalima įsileisti į Ameriką tų, kurie priklausė komunistų, nacionalsocialistų ar fašistų partijoms bei kitoms jų "satelitinėms" organizacijoms.

Tuo remiantis tuojau buvo sustabdyti keli iš Vokietijos bei Italijos atplaukę laivai ir apie porą šimtų jų keleivių nugabenti į Ellis Island, nes keleivių tarpe buvo tokių, kurie savo laiku vienokiomis ar kitokiomis aplinkybėmis buvo priklausę paminėtoms organizacijoms.

Sulaikytųjų tarpe buvo 20 metų amžiaus Austrijos pianistas, atvykęs koncertuoti Carnegie Hall. Mat, jis neslėpė, kad prieš 10 metų, būdamas 10 metų berniukas, kai Hitleris valdė Austriją, noroms nenoroms turėjo būti Hitlerio jaunimo organizacijoje. Buvo sulaikytas ir viena vokiečių dainininkė, kuri irgi būdama 10-12 metų mergaitė, negalėjo nebūti tokioje pačioje organizacijoje. Buvo sulaikytas ir garsusis dirigentas Toscanini, žinomas antifasistas. Mat jis Mussolinio laikais vis dėlto buvo Scala operos dirigentu, kuri buvusi fašistų partijos kontroliuojama...

Idomu tai, kad šalia šitokių "fašistų" nebuvo sulaikytas nei vienas toks keleivis, kuris būtų buvęs įtariamas esąs ar buvęs komunistas...

CARNEGIE FONDAS kaltina Advokatų Sąjungą, kad ji to fondo jai paskirtus pinigus naudojusi visai ne tam tikslui, kuriam jie buvę paskirti. Pinigai buvo paskirti padėti rengti Jungtinių Tautų nuostatas, siekiantiems sustiprinti taiką. Tuo tarpu Advokatų Sąjunga žymią tų pinigų dalį išleidusi propagandai prieš... Genocido Konvencijos patvirtinimą Amerikos Senate. Numatoma, kad Genocido Konvencija šį rudenį Senate bus patvirtinta. Advokatu Sąjungai nurodyta, kad toliau ji jau skirtus pinigus galėsianti naudoti tik gavusi kiekvienam atskiram reikalui sutikimą iš fondo raštu.

GELEZINKELIŲ unijos pareikalavo, kad prieš galimą algų ir kainų kontrolės įvedimą, kuriuo algos būtų "užšaldytos", gelezinkelių atlyginimas būtų pakeltas 25-35 centus per valandą. Reikalavimas liečia daugiaus kaip milijoną darbininkų.

ISSIMOKĖTINAI perkantiems nuo šios savaitės pradžios veikia jau didesni suvaržymai. Automobilį perkant dabar jau privaloma įmokėti ne mažiau kaip trečdalį, o pats išsimokėjimas sutrumpintas į 15 mėnesių, vietoj 21. Perkant televizijos, radio imtuvus, elektrinius įtaisus, kaip šaldytuvus, skalbiamas mašinas ir kt, reikia įmokėti 25% kainos, vietoj 15, baldams ir kitiems namų reikmenims — 15, vietoj 10.

PIRKLIAI įteikė protestą prieš kredito suvaržymą ir rengimąsi kontroliuoti kainas bei atlyginimus, tvirtindami, kad šiuo metu tai esą visai nereikalinga.

DEWEY paskelbė nebekandidatuosią į prezidento vietą, bet rekomenduoja nominuoti tai vietai generolą Eisenhowerį. Šis, tačiau, gražiai padėkojęs, pareiškė, kad nemanąs būti kandidatu.

KAS ir KUR

• Paskutiniu metu visose trijose Vokietijos okupacinėse zonosse lietuvių ir kitų tautybių tremtinius vėl palietė stovyklų kilnojimo banga. Kai kurie perkėlimai buvo atlikti staiga, IRO įstaigoms nuodugniai nepasiruošus.

• Perkilnojimų pasekoje beveik visose vietose dar labiau sumažėjo kultūrinio darbo bei veikimo galimybės. Pažymėtina, kad IRO nei pati steigia mokyklų tremtinių vaikams, nei leidžia tautinėms grupėms tokias mokyklas steigti, neduodama patalpų ir neprisidėdama prie mokytojų išlaikymo. To pasekoje, amerikiečių ir prancūzų zonoje beveik nebėra lietuviškų mokyklų. Kadangi vokiečių mokyklos taip pat nėra linkusios tremtinių vaikų priimti, tai lietuvių tremtinių vaikai dažniausia niekur nebesimoko.

• IRO patvarkymu likviduojama DP džiovininkų sanatorija Heibrone mieste. Dalis ligonių paleidžiami iš ligoninės, kiti perkelti į IRO išlaikomą DP sanatoriją Amberge. Ligonys nelinkę ten važiuoti, nes sanatorija yra tik 30 km. nuo Čekoslovakijos sienos. Pažymėtina, kad Heibrone sanatorijoje gydomi ir 30 lietuvių.

• VLIKO ir VT pirmininkas M. Krupavičius grįžo iš atostogų ir keletai dienų tarnybiniams reikalais lankėsi Londone.

• VLIKO nariai M. Valiukėnas ir V. Vaitiekūnas išvyko į pervežamąją stovyklą Rastattan, sutvarkyti savo emigracijos į JAV reikalus.

• Ženevoj įvykstančioje IRO sesijoje tremtinių reikalus gina BALFo direktorius Europoje J. Valaitis ir Lietuvos konsulas S. Garbačiauskas.

• Spalio 16 d. Paryžiuje šaukiamam Europinio Sąjūdžio Rytų ir Vidurinės Europos sekcijos konferencijon vyksta J. Brazaitis.

• Kanadoje leidžiamas laikraštis Nepriklausoma Lietuva turi išsikelti iš dabartinių nuomajamų patalpų. Pradėjo akciją už sukėlimą \$3,000 ir pirkimą nuosavų namų.

• Kanadoje eilė naujakurių dirba mokslo ir mokymo darbą. Žemės ūkio Akademijoje dirba doc. B. Povilaitis, Montrealio universitete dr. V. Povilaitis ir dr. A. Jankauskas. Toronto universitete dirba prof. J. Zubrys, J. Maurukas ir A. Josiukas. Ottawos universitete — dr. A. Paplauskas, Edmontano universitete — dail. P. Šepetys.

• Los Angeles lietuvių tautinių šokių grupė, vadovaujama L. Zaikienės, spalio 1 d. išpildė šokių programą didžiulej Los Angeles apskr. pramonės ir žemės ūkio parodoje, kuri įvyko Pomona, Cal. Kalifornijos ūkininkai ir vaisių augintojai pirmą kartą matė lietuvių tautinius šokius.

• Los Angeles lietuvių tautinių šokių grupė vykdė pasirodymus spalio 14-15 dienomis Tarptautinėje Dienoje, spalio 22 d. Exposition parke ir gruodžio 2 d. Santa Anna, Cal.

• Prof. M. Biržiška, gen. S. Raštikis, J. Mileris, F. Masaitis, V. Paziura ir J. Vitėnas sudarė komitetą sukelti Tautos Fondui pinigų, panaudojant JAV ministerio Lietuvai Dr. O. J. C. Noremov dovanotą vertingą smuiką.

• Inž. L. Bajorūnas, gyvenęs Clevelande, persikėlė į N. Dakotą. Ten jis Corps of Engineers gavo valstybinę tarnybą. Dirba prie Garrisono užtvankos, statomos ant Missouri upės.

Pakvietimas užsirašyti Lietuvių Naujienas.

Sieninis Kalendorius 1951 m. Free

Skaityk ir garsinkis Lietuvių Naujienose, paveiksluotas 32-jų puslapių mėnesinis žurnalas. Įsteigtas 1938 m.
Prenumeratos kaina 1 metui \$2.00; 3 metams \$5.00. Adresuok:

LIETUVIŲ NAUJIENOS

332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Nauji komisari

Paskutiniu metu LTSR-e Mas. kva įvykdė kai kuriuos liaudies komisarių (dabar vadinamų "ministrais") pakeitimus. Drg. Cistakovas Aleksiejus, Michailo sūnus paskirtas LTSR ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoju (pirmininku tebėra M. Gedvila). Drg. Augustinaitis Vladislavas, Josifo sūnus, atleistas iš LTSR tarybinių ūkių ministro pareigų ir paskirtas LTSR žemės ūkio ministru. LTSR tarybinių ūkių ministru paskirtas drg. Mamajevs Dimitrijus, Aleksiejaus sūnus.

Naujas plano komisijos pirmininkas

LTSR aukščiausios Tarybos Prezidiumo įsaku iš 1950.VIII. 25 d. drg. Petrovas Aleksiejus, Michailo sūnus, paskirtas Valtinbinės plano komisijos pirmininku. (Tiesa, 1950.VIII.27, No. 203).

"Dramaturgas"

I "rašytojus" išvirtę politinis komisaras Guzevičius paskutiniu laiku pasidarė ir "dramaturgu". Jo "Kavio Ignoto teisybė" suvaidinta scenoje. Pastatymui vadovavo K. Kymantaitis ir A. Kernagis. Dailininkas — J. Surkevičius.

Prieš Ameriką

Iš pakartotinai gautos liepos mėn. pabaigos ir rugpjūčio mėn. vidurio lietuvių kalba spausdinamos komunistinės spaudos skilčių matyti, kad bolševikų vedama priešamerikinė akcija dar labiau sustiprinta. Negalėdami išugdyti priešamerikoniškų tendencijų suaugusių lietuvių tarpe, pradėjo ją vesti per mokyklas. Mitinguose ir moksleivių susirinkimuose, taip pat spaudoje, reikalaujama "sudarauti Amerikos agresorius", arba "šalin iš Korėjos kruvinus imperialistų nagus!"

Kulia naktimis

Būsimojų karo ruošai, kurį, be abejoj, bandys sukelti Sovietų Sąjunga, labai reikalingos didesnės maisto produktų atsargos. Pasekoje to šiais metais Lietuvoje bolševikų pareigūnai stengėsi ištraukti iš kolchozų kiek galima daugiau grūdų. Su ypatinga partijos pareigūnų priežiūra visi javai buvo suvežti į kolchozų klojimus, be atodairos išskuliami ir tuojau raudonosios

mis gurguolėmis suvežti į valst. sandėlius, paliekant tik mažą jų kiekį sėklai ir kolchozinių reikalams. Daugelyje Lietuvos vietų organizuotas naktinis kūlimas. Kolchozininkai turėjo vargti dienas ir naktis, kol javai buvo išskulti ir išgabenti.

Telegramos eina pėsčiomis greitu

Nekartą spaudoje ir per radiją Sovietai gyrėsi Lietuvoje nepaprastai išplėtoję pašto tinklą ir pagreitinę laiško bei telegramų pristatymą. Tačiau praktika nuo propagandos žymiai skiriasi. 1950.VIII.26 d. "Tiesa" pati nurodo faktus, kad iš Vilniaus pasiųsta telegrama liepos 26 d. pasiekusi Daugėnus tik liepos 28 d., taigi ėjusi tris dienas. Ir tai dar buvusi nepaprasta, bet "skubi telegrama". TSRS ryšių ministerijos įgaliojimas prie LTSR ministrų Tarybos drg. Bellaninas šį faktą patvirtinęs. — Mums atrodo, kad būtų galima žinoti iš Vilniaus į Daugėnus per tris dienas atnešti pėsčiomis...

Vistiek išnaudoja...

Nors bolševikai ir labai giriasi panaikine "žmogaus išnaudojimą žmogui", tačiau praktikoje yra kitaip — niekur nėra žmogus taip išnaudojamas, kaip sovietinėje santvarkoje. Ta pati "Tiesa" (50.VIII.27) iškelia faktus, kai sovietų aukšti pareigūnai vertė vargšus, blogai atlyginamus ir dar blogiau maitinamus, Lietuvos darbininkus dirbti jų asmeniškus darbus, dargi nieko už tai nemokėdami. Kaip pavyzdys nurodomas Kauno kelių eksploatacijos ruožo IX distancijos kelių ministras Liaudanskas, naudojantis darbininkų asmeniškiems darbams. Be to, daugelyje vietų esą vengiam išduoti darbininkams darbo knygetes.

Kiauri sandėliai

Visa bolševikinė spauda be atodairos ragina Lietuvos kolchozus skubiai suvežti į valstybinius sandėlius savo grūdus. Tačiau iš "Tiesoje" atspausdintų korespondencijų matyti, kad ir tie patys sandėliai nėra kaip reikiant paruošti. Štai kaip "Tiesos" korespondento žodžiais (Nr. 199 — 50.VIII.23) atrodė Radviliškio grūdų centriniai sandėliai: "Stogai kiauri, grindys nesutvarkytos, grūdų valymo mašinos neaprupintos pilnu sietu

komplektu, grūdų valymo aikštelė neparuota". Negeriau ir kitur: "Baisiogalos grūdų paruošimo punkte sandėliai atremontuoti, bet sandėlyje Nr. 1 per stogą teka, sandėlis Nr. 7 visiškai netinka grūdams laikyti. Kėdinių grūdų paruošimo punktas neparengė galutinai techninės bazės grūdams priimti, Sandėliuose, kur laikomi grūdai, sienos šlapios. Grūdai, žinoma, dėl to genda. Dvieju sandėlių stogai kiauri. Joniško grūdų paruošimo punkto direktorius drg. Marčenko nurodė atskaitoje, kad punkte pilnintinai parengta techninė bazė. Tuo tarpu sandėlių Nr. 5, 8, 10 stogai nesutaisyti, sandėlyje Nr. 3 reikia dėti naujas grindis, sandėliai nedezinfekuoti."

Ir koichozai vengia duoti grūdus valdžiai

Nors bolševikai ir yra įpareigoję visu griežtu kolchozus atiduoti savo užaugintus grūdus Sovietų Sąjungai, tačiau kolchozai, nenorėdami likti be duonos, vengia tai įvykdyti. Šia proga "Tiesa" dažnai kritikuoja kolchozus bei jų vadovus. Ypatin-gai esąs apsilėdęs Kauno rajonas.

"Dauguma kolūkių neleistinai delsia paruošas, kas ir stumia rajoną į atsilikimą. Paskutiniškių apylinkės kolūkiai neįvykdė grūdų paruošimo plano nė 5%." Komunarų kolūkis, nors jaus seniai suvežti ir dalį iškėlė, į punktą dar nepristatė nė vieno kilogramo grūdų. Tačiau kolūkių valdyba ir toliau nedaro žygių atsilikimui likviduoti. Delsia paruošas ir Vilkėnų apylinkės "Nevėžio" kolūkis. Pirmininko Mizarevičiaus nurodymu, išskulti kviečiai pirmoje eilėje vežami į malūną, o tuo tarpu valstybinės paruošos dar nepradėtos vykdyti. Liudo Čiros vardo, Juliaus Janonio vardo, LKP(b) VI suvažiavimo vardo ir daugelis kitų kolūkių taip pat dar nepradėjo vykdyti paruošų." ("Tiesa" Nr. 199 — 1950.VIII.23). Laikraščio korespondentas šioms negerovėms pašalinti siūlo mobilizuoti visas bolševikines pajėgas.

"Ura" vietoj "Valio"

Okupuotoje Lietuvoje, netgi lietuvių kalba ruošiamuose susirinkimuose, lietuviška "valio" šūkį vis labiau išstumia maskoliška "ura". Dažniausia Stalino garbei šaukiama: jau rusiškos neaprupintos pilnu sietu

Yra geras biznis ŠAUKTI NUMERĮ

Štai kur bizoniškas būdas gauti geriausi ir greičiausi tolumo atstumo patarnavimą. Pasakyk telefonininkai: 1. kokio miesto norite, ir 2. kokio telefono numerio norite. Išsukimas įvyksta dukart greičiau, jei pasakot norimą numerį.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

Geresniam, greitesniam patarnavimui turėk savo asmeninį numerį sarašą!

85 laikraščiai

LTSR dešimtmečio proga pasakytoje kalboje drg. M. Gedvilas iškėlė dar "nematytą" lietuvių spaudos laimėjimą, esą šiuo metu Lietuvoje išeina 58 laikraščiai. Taigi esą kuo pasididžiūti, sulýginus su "buržuazine" Lietuva. Tikrai yra kuo pasididžiūti, išnaikinus lietuvišką spaudą. Mes manome, kad "draugui" Gedvilui yra gerai žinoma, kad nepriklausomoje Lietuvoje išeidavo ne 58, bet netoli 250 laikraščių. O kodėl dar drg. Gedvilas užtylėjo fak-

•PAKELIUI I MIRTĮ —

B. Gaidžiūno aprašymai apie pergyvenimus vokiečių kalinimuose. 231 pusl. Kaina \$1.00

tą, kad didžioji pusė dabar leidžiamų 58 laikraščių spausdinami rusų kalba, gi kiti maitinami verstiniiais straipsniais iš Rusijoje leidžiamų laikraštų.

TRIROŽINĖ ŠVENTĖ

Nadas Rastenis

(Iš 1949 metais parašytos poemos)

I.

Saulė į nakvynę žengė
Pro auksinę Nidą,
Trys gražuolės, nusirengę,
Į Baltiją brido.

Augė, Naumė ir Skardutė
Plaukė, narstė nuogas;
Grožį jų skaistumas keitė,
Kaip grietinę uogas.

Visą dieną saulėj kaite,
Vyšnių uogas skynę,
Vakare suskato eiti
Į bangų maudynę.

Jos paskaistino mėlynę
Gražumėliais kūno —
Ne veltui jas tris žvyrinė
Rožėmis vadino!

Jūras jas godžiai sutiko,
Meiliai apkabino;
Bangomis jų kūną pliką
Glostė ir vėdino.

Vėsoma jos įsigardė,
Maloniai padykė,
Bangose plūdvavo, nardė,
Taškės, šoko, klykė.

Saulė skendo, oras blindo;
Tarpe mėlynės sienų,
Iš bangos bangon jos lindo
Sklandumu sirenų.

Žvaigždės, skliautuose sužibę,
Baltijon sužiūro;
Nesuskaitoma daugybė
Žvaigždžių žvalgė jūrą.

Ir mėnulis nepoilo
Dausose prašvito;
Baltija melsvai sužvilgo,
Veidrodžiavo skliautą.

Ir dangaus ir žemės žvaigždės
Baltijon suguro;
Vandenynė plaukė, nardė,
Deimantavo jūrą.

II.

Pats Bangpūtys, rimtas, senas,
Per mėlynę brido,
Lietuvos gražias sirenas
Bangose išvydo.

Jis arti prie jų atkakęs
Lauk jas vyt pradėjo;
Bet skaistulių žaidrios akys
Greit jį sužavėjo.

Tarpe jų trijų jis braidė,
Keitė savo miną;
Bangose jomis žaisti leidė,
Į svečius vadino.

Kai gražuolės nežadėjo
Jo viešnagėn kakti,
Tai jo balsas nuadėjo
Per žvaigždėtą naktį.

Tuoį pat undiniai jūrvaldžio
Iš gėlmės išplūdo —
Rimto veido, tvirto žodžio,
Titnaginio būdo.

Murdas, Vogas ir Zarabas
Tuoį pat prieš dievą stojo,
Ir jūrvaldis, tartum stabas,
Tarti išsižiojo:

"Veskit jas į mano pilį!"
Dievas šaukė, raudo,
"Jei geru jos mūs nemylai,
Lai jos kenčia baudą!"

Lai gėlmėj vandens šaltučio
Kalba tylią maldą...
Greit patirs jėgas Bangpūčio,
Kurs gilybė valdo!"

Augė Murdas, Naumė Vogas,
O Zarabas Skardė,
Griebė tris mergas kaip uogas,
O jos verkė, spardė.

Undiniai jas surakinę
Tempė greit į gylį,
Per banguojančią mėlynę,
Į jūrvaldžio pilį.

Kaip jie skubinau jas yrė,
Taip ilgu joms buvo:
Trys gražuolės baime mirė...
Ak, sudie, Lietuva!

XXVI.

Laukė įsidi žvyrinė,
Laukė ji rytojaus;
Daržuose rožės beskynė,
Kirtu medį gojuos.

Vyrai ilgas kartis vilko,
Aukštas arkas statė,
Vėliavas iškėlė šilko
Margo miesto plote;

Trirožinį pylimėlį
Žaliava aptaisė,
Ir šalia jo akmenėlį
Vainiku apjuosė.

Mergos daugenyčius margus
Plovė ir kočiojo,
Vaikiniai ristuosis žirgus
Šėrė ir mazgojo.

Moterys karštuose ubuos
Viską virė, kepė;
Dūmais smilko senos lubos,
Valgiai, dūmai kvėpė.

Ryt čia bus diena didinga,
Iš visur plauks žmonės —
Ir Bajorai ir Kretinga
Gerbs mergas žvyrinėms.

Jos narsieji kareivėliai,
Gaus ragai, trimitai;
Garsiai žvengs bėri žirgeliai,
Rožėms puošis vartai.

UODAS...

B. K. Naujokas

Vos atsiverčiau neseniai gautą žurnalą, toj vietoj, kur buvau besirengias skaityti, nutūpė uodas. Toks mažas, liesas ir nerangus, kaip ir visi Amerikos uodai.

Pridėjau prie tos vietos piršto galą. Negalėtum sakyti, kad ir šlapia vieta būtų likusi: tik nedidelė, rusva dėmelė. Net ir žurnalui nekenksminga...

— Keista, — pagalvojau, — kodėl Amerikoje, tame skubėjimo krašte, uodai toki nerangūs... Pabandyti Lietuvoje uodą taip be jokio tykojimo nuspausti! Tenai, būdavo, kol sučiumpi tą įkyrų zirzlį, tai kone išprkaituoji...

— Bet uodas vis uodas... Lietuvoje, ar Amerikoje... Pridėjai piršto galą — ir nebėra. Menkas sutvėrimas... Ką jis išmano...

— Arba, va, ten vabaliukas pasieniū ropoja. Kažkur eina, net beveik skuba! Ieško. Grįžta. Sustoja. Suka kiton pusėn... Lyg ir kokį rūpestį turi, kokį klausimą, kurio negali išspręsti. Vabalas... Ir jis gyvena...

Bet kas iš to vabalo... Va, nukristų nuo staliuko peleninė ant nugaros ir po vabalo... Nei laidotuvių, nei fotografijų laikraščiuose... Kaip ir tas uodas, kurio gyvenimo vienintelis paminklas liko — štai šita vos regima dėmelė žurnalo puslapy... Kokia vis dėlto menkybė uodo prieš žmogų!

— Na, betgi reikia paskaityti, ką LIFE rašo apie visatos geografiją. (Kokia nesamone — visatos geografija! Juk geografija tai žemės aprašymas, o juk visata, tai ne vien tik žemė!)

Štai skaitau, ką Kalifornijos astronomai mato tolimose erdvėse savo nauju 200 colių skersmens teleskopu. (Kiek suprantu, tai ne teleskopo vamzdis, o tam tikro veidrodžio skersmuo yra 200 colių). Ir pamažu, vienas po kito, astronomiškai skaičiai kalnais prisilegia mintis...

Atsimenu, pradžios mokykloje mes jau buvom gudrūs: žinojom, kad žemė apskrita, kad ji sukasi, kaip vėjurklas, aplink save ir bėga aplink saulę. Net toks prietaisas buvo, kuriuo mokytoja labai suprantamai parodydavo, kaip žemė sukdama eina aplink saulę ir kaip mėnu-

lis slenka aplink žemę, kaip mėnulis, nors ir mažesnis, kartais žemei saulę užstoja... Saulės vietoj toj nepaprastoj mašinoj degė paprasta lajinė žvakė... Ji stovėjo viso to prietaiso pačiame centre ir reiškė, kad saulė yra pasaulio centras. Ne žemė, kaip mūsų mamos, tada tokių dalykų dar nežinodamos, manė.

O vis dėlto, net ir tokius aukštus mokslus išėjus, ir tokią nepaprastą mašiną mačius, kai, būdavo, namie išėini vasarą į lauką — taip ir noris kaip nors patekti už Vardziakiemio, kur tikrai turėtų būti "svieto kraštas" ir dangaus briauna turėtų siekti žemę... Juk tai turėtų būti taip netoli! Tiesa, sakydavo, kad ten dar kažin kur yra Dangėliškis, bet...

O dabar štai rašo, kad astronomai jau mato trilionus mylių juodos (net ir ne mėlynos!) erdvės gylybėse, ir sako, kad mūsų saulė ne tik ne visatos centras, bet vos mažytis jos trupinėlis...

Astronomai dabar jau žino, kas tai yra "Paukščių Takas", ir kurį vasaros vakarais žiūrėdavo, galvodami, kad tuo taiku rudenį gervės skris kažkur į šiltus kraštus. Tai visai ne paukščių takas, o bilionai tokių ir dar daug didesnių saulių, žemių, mėnulių, saturnų, neptūnų... Tie bilionai saulių ir jų palydovų mūsų mastu nepaprastai toli vieni nuo kitų, bet kai jų tokia daugybė, mes net ir be teleskopų matom šviesią juostą erdvėje — ne visai šviesią, kiek prasiškirusią. Ir visos tos saulės su "pažais" ir "tarnaitėmis" pašėlusiui greitumu lekia aplink kaž kokį vieną centrą. Visų tų skrajūnų minia panaši į verpeto susuktą bičių spiečių ir atrodo (jei tikėsim astronomų žodžiais) lyg koks pailgas blynas... Bet tas "blynas" yra apie 200,000 šviesos metų ilgio ir apie 20,000 šviesos metų storio!

"Šviesos metai" tai ne keli coliai! Tai yra toks tolumas, kurį nulekia šviesa per istisus mūsų šimtą metų. O šviesos greitis — 300,000 kilometrų (arba 160,000 mylių) per vieną sekundę. Suskaitykim, kiek sekundžių metuose... Tiek kartų po 300,000 kilometrų arba po 160,000 mylių šviesa nulekia tik per

BALADĖ

apie amerikonišką Jūrą ir kanadišką Kastytį *

Balys Skudutis

Liūliuoja laivas ant bangų —
Jame trys dieviškos Jūrės.
Aplink vanduo, vienoms bangu —
Kastyčio jauno ar nematėt? —
Viena žiūroną prie akių —
Su plakančia širdim matuoja jūrę.
Kita gėlmėn žvilgsniu lakiu
Sau šviesią ateitį išbūrė...

Saulutė leidžias vakarus —
Kanosos vis dar nematyti —
Trečios undinės paakius
Kandžia ir liūdesys vien švyti.
Tenai, anam krante, tinklus
Jau audžia "Neringai" Kastytis,
I juos žuvytės šios įklius —
Iš USA atplaukiančios mažytės...

* Laikraščiai rašo:

1) "Nėringos" skaučių tunto vadovybėn paskirtos trys čiurlionietės: St. Juodvalkytė, I. Žilinskaitė ir M. Rudaitytė.

2) Ne tik čiurlionietės, bet ir čiurlionietės jau pradėjo neatmegamus mazgus megzti Kanadoje...

Šia proga dail. V. Raulinaitis patiekia draugišką neringiečių vadovų šaržą, o Balys Skudutis dar draugiškesnę baladę.

vienerius metus. Tai štai koks yra tas mūsų "blynas", atsiprašau, žvaigždynas, nuo kurio vieno galo iki kito šviesa savo greičiu turi lėkti net 200,000 mūsų metų!

O mūsų saulė... Ji užima vieta "Paukščių kelyje" tik mažutę vietelę ir beveik pačiame skritulio pakraštyje. Jai su visa mūsų žeme ir kiais palydovais viena kartą apibėgti savo pailgą aplinkui reikia maždaug... 200 milijonų metų! Ir lekia ji, kaip pirmo skryčiaus mokinukas

Ilgai malšinės dievišką rūstybę,
Perkūnas uždegė vilyčią: —
Ak, šitaip! Amerikonišką skastybę
Aukot kanadiškiems kastyčiams!!!
Ir kaktų dieviškąjį raukšlį gili —
Nubaust neklaūzadas Jūrės,
Bet kaip?
Nuo Palangos lig Erie ežero toli —
Kelionėn tolimon Patrimpas juk nepratęs?

Ir aunas jis žemaitiškas klumpes
Ir dunda, trankos po Palangą —
Devynias perplaukęs upes,
Sustojos ties Neptūno langu: —
— Ei, satelite, plauk greičiau —
Patrimpai senos kojos gelia...
Tris undines aš valtyje mačiau —
Paskelbk joms rūščių mano valią! —

Neptūnas trišake smaila
Sukėlė audrą, baisų vėją —
Ranka sučiupęs atgalia,
Atgal laivelį stumt pradėjo...
Kastytį palietė žaibai —
Jis vedė jauną kanadietę...
Undinės liko liūdnos labai,
Kad jų laivelis stovi vietoj...

čiuożykloje, prisikibęs prie vyresniųjų užsuktos grandinės — kludamas, nosimi šnirpšdamas, bet laimingas, kad kitas laiko jo ranką ir nepaleidžia į čiuożyklos pakraštyje suverstą sniego krūvą...

Be to, astronomai pastebi, kad tie "spiečiai" vieni nuo kitų tolstą. Kodėl? Ar jie bėga nuo to mums dar nežinomo centro ir nori pabėgti į begalinę erdvę? Čia astronomams ateina į galvą klausimas — ar visata yra be ribų, ar ji turi kokias ribas?

(Perkelta į 4-tą pusl.)

„Vyčiai dirba ir kovoja...“

Amerikoje gimusio lietuvių jaunimo tragedija ryškiausiai matyti iš garbingos Vyčių organizacijos. Prieš 40 metų įsikūrusi, ji dar iki antrojo pasaulinio karo reikėsi labai gyvai lietuviškai ir savo paskirtį patiesino. Deja, po to karo ji susilpnėjo ir tik vyresniojo amžiaus vyčiai nenustoją vytiškai dirbėti lietuviškai kaip ir seniau. Viena iš neigiamų priežasčių yra ta, kad tariamai lietuviškos parapijinės mokyklos išauklėjo lietuviškus ir lietuviškus „taip gražiai“, kad jie nuėjo į Vyčių organizaciją silpnai mokėdami lietuviškai kalbėti arba visai nenorėdami savo tėvų kalbos vartoti.

Kai kartą mane kvietė kalbėti vienos Vyčių kuopos susirinkime, kvietėjas prašė kalbėti, vartojant vytiškus suprantamus žodžius. Kalbėjau paprastai, nevertodamas svetimų žodžių. Deja, po to viena gerai lietuviškai kalbanti vytišė pasakė: „Gaila tik, kad nedaug kas iš susirinkusiųjų tave suprato“. Pažymėtina, kad tame pačiame susirinkime jaunesnieji vyčiai kalbėjo tik angliškai, protokolai skaitytas ir rašytas tik angliškai. Iš to reikia daryti išvadą, kad „kalbėti, vartojant vytiškus suprantamus žodžius“ reikšia — kalbėti angliškai...

Teko būti Vyčių organizacijos tėvo Norkūno pagerbimo dideliame bankiete. Kalbėjo tik senesnieji vyčiai, dvasios vadai. Jaunimo buvo daug, su jais buvo galima susikalbėti lietuviškai, bet jaunieji tarpusavy kalbėjosi tik angliškai.

Nežiūrint to, dar ne vėlu Vyčių organizaciją atgaivinti ir sustiprinti lietuviškai. Džiugu, kad bent vadams gerų norų ir ryžto netrūksta. Tai patvirtina paskutinis Vyčių seimas ir naujojo Vyčių organizacijos vado A. Vasiliausko pareiškimas spaudai (Draugas 1950.9.20 d.). Sveikintini Vyčių seimo nutarimai: 1) visu tempu varyti pirmyn Lietuvos reikalų Komiteto darbą, 2) praveisti naujų narių vajų, steigti naujas kuopas ir nebeveikiančias atgaivinti, 3) pra-

AŠ LAIKIAU PAMALDAS UŽ S T A L I N Ą
Idomus stačiatikių dvisiškio pasipaskojimas. 60 puslapių knygelė. Kaina — 50 centų. Galima užsisakyti Dirvoje, siunčiant 50c pašto ženklais, arba \$1.00 už dvi.

Ed. Karnėnas

Gatvės bus gražiai nušluotos,
Sužydės darželiai;
Eis sesutės vainikuotos,
Jos jauni broleliai.

Eis pulkeliai vaidilyčių,
Žiniai ir vaidylos;
Bus valdovų ir krivičių
Apeiginės bylos.

Pamatys dukrelę, žentą,
Tėvas išsiilgęs,
O kai kam per maldą šventą
Rasos skruostus vilgys...

Ryt liepsnos graži Zvyrinė —
Tvoros, šakos medžių,
Vartai ir jūros mėlynė —
Tūkstantimis rožių.

Ryt kupės dvasia tautinė,
Sutvirtės nutautė —
Ryt minės graži Zvyrinė
Trirožinę šventę!

Šias ištraukas spausdiname, norėdami supažindinti skaitytojus su Amerikos lietuvių pasireiškimais literatūroje. Šio kūrinio autorius J. Ameriką yra atvykęs visai jaunas ir čia yra įjęs bendruosius ir vėliau teisės mokslus.

RED.

Akmenėliai i savo daržą

Pilvūzas Lietuvoje jautėsi, kaip didelė žuvis mažam prūde, o čia pasijuto, kaip mažą žuvelę Atlanto vandenynė. Ten jis kas vakarą užsukdavo į savo numylėtą restoraną, pirma sustodavo prie bufieto su šaltais užkandžiais, išgerdavo stiklėlį šaltos degtinės, užkandavo svogūnų apiberta sildute, dar šalto ungurio gabaliuką, užspaudęs citrinos, sukratydavo, dar porą minučių burokėlių dadėdavo, užgerdavo viską alumi ir įžengdavo į salę pasirodęs sušveisti gerą šiltą vakarienę, o po vakarienės, draugų kompanijoje, kurioje, kaip ir pats Pilvūzas, mėgo gerai pavalgyti, dar išgerdavo pusbonkį konjako prie arbatėlės arba likerio prie kavutės. Viskas buvo švaru, gražu, patarnavimas puikus, muzika grojo.

Jei per klaidą padėdavo jam nekrakmoluotą servetėlę, tai jis tuč tuojau paprašydavo pakeisti ją kita.

Paskui sekė karas, okupacijos, tremtis. Pilvūzas, kaip ir visi karo paliesti nelaimingieji, jau tik žiūrėjo, kaip ir kuo palaikyti savyje sotumo

jausmą.

Viename Vokietijos kasdien bombarduojamame mieste sutikau Pilvūzą ir nustebau, kad jis atrodo toks pat apvalus, nei kiek nesublogęs, o aš tuo laiku jau buvau netekęs 50 svarų savo riebalų.

— Aš tau patarsiu, ką reikia daryti, kad nesublogtum. Mano sūnus man patarė ir visai neblogai išėina. Jei atneša tau restorane kokią šlykštynę — mušilius, šutintus kruškus, runkelius ar šiaip kokių biaučių virtų žolių, tai tik užsimerk ir ryk nežiūrėdamas, ką, kol lėkštė bus tuščia. Po to atsimerk ir eik namo.

Pamatysi, kad nesublogsi. Taip darydamas aš net kartą buvau svorio priaugęs. Žiūrėk, jau mėnuo baigiasi, o aš dar turiu 5 gramus riebalų kortelėmis. Kiti riebalų visą kortą suvalgo iš karto, tik gavę, o aš sutaupau. Tik turį ryti užsimerkę, kaip kalakutas. Jei tik atsimerksi, pasišlykštėsi ir pilvas liks tuščias. Ach, pilvą aš dar prikenšiu, bet labai pasiilgau pavalgyti ne vien socialiai, bet pavalgyti ir gražiai. Kad būtų balta švari staltiesė, gėlių ant stalo, švari servetėlė, sidabriniai šaukštai... Štai apie ką aš svajoju. Gal nors kartą gyvenime vėl teks kada nors gražiai, gražiai pavalgyti. —

Einu kartą Clevelande per gatvę ir žiūrau — Pilvūzas! Toks pat, nei kiek nesublogęs.

— Kaip gyvuoji, kaip sekasi, ką veiki?

Pasirodo, Pilvūzas restorane dišes plauna.

— Ar sunku?

— Choleros tie žmonės, daugiau nieko! Kaip kokie gyvuliai, tik ēda ir ēda, galo nesimato! Lėkščių kalnai, tik neša, tik verčia man plauti. Ir vis kad būt švarios, kad blizgėtų... Pirštams karšta, garas eina. Pirmiau nors pirmadienį pasilsėdavau. O dabar... ēda ir ēda, kaip kiaulės, pasiust gali, ir kur jiems telpa! Sustotų bent kokią dieną, nors sekmadienį gautum pailsėti. Stačiai biaurol!

— Tai užsimerk, jeigu biaurol. Dirbk užsimerkęs...

— Kur čia tu užsimerksi! — ir numojo nušutintais pirštais.

V. Skinka

* MARGUMYNAI *

— Tu man jau nepasakok, kad važiavai motociklu per arimą 60 mylių per valandą greitumu.

— Jei netiki, paklausk mano uošvę, ji sėdėjo ant užpakalinės sėdynės.

* * *

Mokytojas klausia:

— Jonuk, kodėl tu šiandien pasiūlinai į mokyklą?

— Aš buvau tėtiui reikalingas.

— Argi tėtis negalėjo ką kitą vietoj tavęs paimti?

— Nee... Jam reikėjo lupti mane.

* * *

Turtingas jaunuolis kaltinamas teisme, pavogęs brangenbybes. Advokatas teismui įrodė, pasiremdamas ekspertų nuomone, kad jis tai padarė būdamas nepilno proto. Jaunuolis buvo išteisintas. Advokatas sveikina jį ir primena apie sutartą honorarą \$500. Jaunuolis patraukia pečiais, nusišypsuoja ir ramiai taria:

— Jei tamsta teismui įrodei, kad aš vogiau būdamas nesveiko proto, tai tamsta lengvai suprasi, kad dar labiau nesveiko proto aš buvau prižadėdamas tamstai tokį honorarą.

LIETUVIŲ ARCHYVAS

Lietuvos Istorijos Metraštis

BOLŠEVIZMO, NACIONALSOCIALIZMO, TREMTIES METAI

Redaguoja: Jonas LEONAS

16)

KAIP LIETUVOJ BUV O KURIAMA Č E K A

Augustas Gailius

buv. Lietuvos kriminalinės policijos valdininkas.

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Būdinga, kad šią instrukciją išleido ne NKVD komisaras, bet jo pavaldinys DV Milicijos valdybos viršininkas. O tai patvirtina mano ankščiau padarytą teigimą, kad tiek visa Milicijos valdyba bendrai, tiek ir tos valdybos kriminalinis skyrius dirbo ne tik savo tiesioginį darbą, bet taip pat turėjo "nukreipti savo agentūrą" į išaiškinimą visų kontrrevoliucinių susigrupavimų ir asmenų, veikiančių prieš mūsų partiją ir sovietų santvarką.

Iš šių trumpų pastabų galima drąsiai sakyti, kad agentūrinio teroro apimtis buvo visuotinė, kad čekistai visu atkaklumu skverbėsi į pačias slapčiausias vietas, į įstaigas, įmones, atskiras sodybas, namus ir šeimas; jie stengėsi užčiuopti ir pačias žmogaus mintis, kad galėtų ne tik išaiškinti, ką kuris jų padarė, bet ir tai, ką jis nori daryti, kuo jis nepatenkintas ir ko trokšta.

Apie ką buvo pranešinėjama

Agentūriniam NKVD teroriui išaiškinti yra ypatingai įdomios asmeninės pačių agentų bylos, kuriose, be pasižadėjimų bendradarbiauti ir agento ranka rašytos biografijos, būdavo sudedami visi jo suteikti agentūriniai žinių originalai.

Kaip rodo atrastieji dokumentai, čekistai iš savo agentų reikalavo informuoti juos visais klausimais, teikti ir pačių smulkiųjų žinių, kurios, atskirai imant, neturi jokių inkriminuojančių pradų. Agentai privalėjo pranešinėti apie kiekvieną, kad ir nekalčiausią įvykį. Tačiau tuose reikalavimuose ir jų išpildyme pastebima tam tikra sistema: 1) susidaryti pilnutinį Lietuvos gyventojų nuotaikos vaizdą ir 2) išaiškinti kontrrevoliucinius susigrupavimus. Todėl kiekvienas agentas privalėjo pildyti tam tikras funkcijas jam nurodyto darbo bare. Įstaigose ar įmonėse esantieji agentai privalėjo nuolat fiksuoti visus savo bendradarbių pasikalbėjimus, jų išsireikškimus ir nuotaikas. Atskirų, kartais gana siaurų, vietovių agentai privalėjo tuos pačius uždavinius pildyti jiems pavestose vietovėse ir tt.

O agentai, ypač tie, kurie laisvai buvo sutikę su čekistais bendradarbiauti, jiems pavestus uždavinius atlikinėjo gana stropiai. Štai tipiškas agentūrinis pranešimas apie valdinės įstaigos tarnautojų nusistatymus:

"N. miestelio teismo tarnautoja N. N., turinti stambų 30 ha ūkį, teismo tarnautojų tarpe atvirai varo antisovietinę šmeižto agitaciją. Ji kalba: "Sovietų valdžia — driskių valdžia. Ji negalės ilgai Lietuvoje pasilikti. Negali driskiai Lietuvoje valdyti. Greit bus permaina." To teismo tarnautojas X. Y., pritardamas N. N., kartą pareiškė: "Pas mus bus badas, kadangi sovietai išveža maufaktūrą, avalynę, drabužius ir maisto produktus. Dabar visi bemoksliai užima atsakingas vietas, o geriems ir išmoksliams žmonėms neduoda darbo. Jūs pažiūrėkite, kai iš Maskvos atvyksta papildomosios raudonarmėčių dalys. Jie visi ligi vieno apdriškę, basi, drabužiai pasiūti iš maišų; tai ne žmonės, o baidyklės, iškamšos. Dabar jau bylas spres ne vienas teisėjas, bet su juo kartu bus pasodinti valkatos, driskiai, kurie, būdami bemoksliai, užims teisėjų vietas. Ir kaip jie sugebės taikyti įstatymus ir nagrinėti bylas."

Čekistai visomis išgalėmis stengėsi, kad tokie pranešimai plauktų iš visų įstaigų ir įmonių. Vieni tokių pranešimų galima buvo pasinaudoti apkaltinant kontrrevoliucine veikla visą eilę asmenų vien už tai, kad jie pasakė atvirą teisybės žodį. O kontrrevoliucionieriaus likimas aiškus. Bet čekistai gali jam dovanoti, jei jis pats pasizadės ateityje kitus įskundinėti. Jau vien dėl to agentų ratas nuolat turėjo augti ir augo.

Čekistų užverbuoti agentai sekiojo paskui gyventojus ne tik jų darbo vietose, bet ir po darbo. Agentai lydėjo žmones į jų poilsio ir pramogų vietas, skverbėsi į jų šeimas. Apie šios rūšies sekiojimus aiškiai byloja toks šiaulių NKVD agento žydo

LIETUVIAI AMERIKOJE

BROOKLYN, N. Y

PAGERBTAS PRANAS NARVYDAS

Uolūs visuomenės darbininkai dažniausiai esti kuklūs, bet jų darbai yra žymūs, todėl tokie žmonės yra gerbiami ir vertinami.

Spalio 8 d. Tautininkų Klubo šeiminkė E. Mickeliūnienė, šio klubo steigėjui Pranui Narvydui pagerbti jo vardo dienos proga surengė puikias vaišes.

Dalyvavo apie 50 P. Narvydo bičiulių ir draugų. Keletas kalbėtojų apibūdino P. Narvydo nuveiktus darbus, pareiškė daug nuosirdžių sveikinimų ir linkėjimų ir apdovanojo kukliomis dovanėlėmis.

Dalyvavę svečiai, sekdami Pr. Narvydo gyvenimo pavyzdžiu, suaukojo \$42.00 ir nutarė pasiųsti Balfui paremti Europoje likusius tremtinius. Tai pavyzdys visiems pramogų, pobūvių bei koncertų rengėjams ir jų lankytojams.

APIE BEJSIKURIANČIUS INŽINIERIUS

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir architektų D-ja New Yorke liepos 15 d. visuotiniu narių susirinkimu pradėjo savo veikimo antruosius metus.

Šiame susirinkime susikaupimu pagerbta Australijoje balandžio 6 d. miręs inž. L. Tuskenis.

Be jau ankščiau pasiūstų 7 maisto siuntinių, vėl tokius pat siuntinius išsiuntė Vokietijoje esantiems inžin. B. Banaičiui ir Tyskai, o Austrijoje inž. arhitekt. F. Vizbarui.

Šiuos siuntinius paruošė ir išsiuntė Pr. Narvydas, kuriam Inžinierių D-ja nuosirdžiai dėkoja.

Paskutiniame D-jos susirinkime vienintelis mūsų tarpe popierio gamybos žinovas Stepas Malinauskas skaitė labai kruopščiai ir pilnai paruoštą paskaitą apie popierio gamybą.

Susirinkimo dalyviai vienbalsiai nutarė, be mokamo D-jai nario mokesčio, apsidėti metams \$5.00 auka — likusiems tremtyje inžinieriams remti.

D-ja išrinko ir Dariaus-Girėno Paminklų įstatyti fondo komitetą tris atstovus: archit. V. Šviplę, inž. A. Novickį ir archit. A. Gudaitį.

Iš 74 D-jos narių savo profesijai turi darbą inžinieriai: A. Mačiūnas, V. Švilpas, V. Žukas, J. Valaitis, B. Elzbergas, K. Krulikas, J. C. Baltus, E. Staknys, B. J. Sidzikauskas, L. Šušys, S. Skurvydas, M. Mikutavičius, V. Mačiūnas, Ed. A. Jonaitis, R. Aukštuolis, J. Sagevičius, J. Jankauskas, J. Dirginčius, J. Alyta, V. Labutis, J. Vizbaras, H. Krištaponis, A. Novickis, J. Butkus, K. Jasaitis, S. Giedrikis, W. Witkus, B. Patrickas, A. Mačiulis, K. Pusni-

kas, A. Sorius, A. Gudaitis, B. Garunkštis, J. V. Žilinskas, A. Vaitiekūnas, J. Vilgalyas, A. Račiukaitis ir K. Čerkeliūnas. K. Kr.

LIETUVIŲ MOTERŲ RENGIAMA PARODDA

New Yorko Tarybos globojama New Yorko Lietuvių Moterų Paroda prasidės lapkričio 6 d. ir tęsis ligi lapkričio 13 d. nuo 11 val. ryto ligi 11 val. vakaro kasdien. Komitetas kviečia visus lietuvius atsilankyti.

Paroda įvyks 71 Regiment Armory, 34th Street ir Park Ave., New York.

Bilietai kainuoja tik po 50 c. Bilietus pirkite iš anksto ir tik pas komiteto narius ir organizacijų sekretorius, nes Komitetas visas išlaidas turės padengti tik iš bilietų pardavimo. Už bilietus, parduotus prie durų, Komitetas negaus jokio atlyginimo.

Pereitais metais paroda apėmė virš 200,000 žmonių. Šįmet šioje parodoje dalyvaus virš 50 tautinių grupių ir organizacijų.

Lapkričio 12 d. 8:30 val. vak. įvyks lietuvių programa.

BALTIMORE, Md.

CHORĄ VEDA KUN. BUDRECKAS

Šiuo metu Baltimorėje šv. Alfonso parapijoje yra penki kunigai, iš kurių trys naujieji ateiviai: kun. P. Dambrasas, istorikas dr. kun. Matusas ir kun. Budreckas.

Br. Jonušui išvykus iš Baltimorės, pakirio ir choras. Tačiau praėjus septynioms savaitėms, kurias giedoję tas pats choras, vedamas kun. Budrecko.

Lietuviškoji visuomenė dėkinga klebonui dr. kun. Mendeliui už prieglobstį trimis lietuviams kunigams. A. Č.

ANGLŲ KALBOS KURSAI

Anglų kalbos vakariniai kursai naujesiems ateiviams prasidėjo spalio mėn. pradžioje. Juos lanko apie 150 žmonių įvairių tautybių. Lietuviai sudaro apie pusę visų lankytojų, o kai kuriose klasėse lietuvių yra net daugiau, negu pusė. Dailis lietuvių tuos kursus lanko jau antrus metus, tačiau daugumą sudaro "pirmaziemiai".

Kursai veikia pirmadieniais, trečiadieniais ir ketvirtadieniais nuo 7:30 iki 9:30 val. vak., Edgardo Allan Poe vardo mokyklos patalpose, Fayette ir Green gatvių kampe.

I kursais galima įstoti bet kada. Iš lankančiųjų reikalaujama punktualumo. Mokytojų tarpe yra vienas lietuvis, čia gimęs Jonaitis. Jis dėsto paskutiniame kurse.

Grigorijaus Frenkelio agentūrinis pranešimas:

"Šiandien "Bato" fabrike mačiau besikalbančius vietinį vokiečių Veilazę su Prekybos Instituto lektorium, taip pat vokiečių, Vesolek. Tą pat dieną Militeino kavinėje mačiau šiaulišką vokiečių Freiman, kuris žinomas, kaip didelis nacionalistas ir hitlerininkas, besikalbantį su rusų aviacijos lakūnu. Juodu gėrė kavą ir ilgai intymiai kalbėjosi. Jų kalbos nebuvo galima nugirsti, nors aš visai arti sėdėjau. Jie kalbėjo labai tyliai."

Iš pirmosios šio pranešimo dalies nesunku suprasti, kad agentams buvo įsakta sekti net paprasčiausius pripuolamus dviejų žmonių pasikeitimus pora žodžių. Ne čekistų akimis žiūrint, tokiam dviejų tautiečių susitikimui nieko nepaprasto negalima įžiūrėti: susitiko, pasikalbėjo ir išsiskyrė. Tačiau čekistai, matyt, stebėjo, ar kurie nors žmonės ne per dažnai susitinka, ar jų tarpe nėra kokių nors bendrų interesų, ar nėra konspiratyvaus rengimosi kontrrevoliucijai, tam bolševikiniam baubui, kuris nepasitraukdavo nuo čekistų ir sapne. Iš antrosios gi to pranešimo dalies, liečiančios Freimano susitikimą, kad ir pripuolamą, su rusų aviacijos lakūnu, galima suprasti, jog agentai privalėjo visu stropumu nustatyti, apie ką kalba rusas okupantas su okupuotos šalies gyventoju. Deja, žydai Frenkeliai, kaip iš pranešimo matyti, net ir ausis ištempus, nepavyko nugirsti nė vieno žodžio.

(Bus daugiau)

DETROIT, MICH.

ALT SĄJUNGOS SUSIRINKIMAS

ALT Sąjungos 4-to skyriaus susirinkimas įvyks spalio 22 d., sekmadienį, 12:30 val. dieną, šv. Antano parapijos mokykloje. Bus svarstomi vaidinimų ir koncertų rengimo reikalai. Be to, bus New Yorko konferencijoj dalyvavusios M. Sims pranešimas.

SENATORIUS ROBERT A. TAF

ilga laiką kovoją už religinių ir rasinių grupių reikalus.

Dar jaunas berniukas jis lankė Tolumu Ju Rytų Europos kraštus su savo tėvu William Howard Taft, kai tas buvo diplomatinėje tarnyboje ir, tarp ko kita, turėjo daug plačių pasikalbėjimų su popiežium Leonu XIII Vatikane, Romoje.

Grįžęs iš Europos jis buvo išrinktas į Ohio Atstovų Rūmus, kur revizavo valstybės mokesčių sistemą, balsavo už atitraukimą vaikų nuo darbo, kovojė už darbininkų kompensacijos įstatymą ir rėmė pirmąjį algų minimumo pasiūlymą Ohio. Vėliau išrinktas į Ohio Senatą, balsavo už uždraudimą "geitono suns" sutarčių.

II karo metu senatorius Taft kovojė prieš pritrėnkiančios propagandos tvaną, pasisakydamas prieš vyriausybės slapto sutarčių sudarinėjimą. Jis juto, kad didžiųjų pasaulio valstybių sandėriai bus padaryti be jėgų Europos ir Azijos kraštų sąskaiton.

Vėl Jungtinių Valstybių Senate senatorius Taft vadovavo judėjimui už 1948 m. balandžio 23 d. įsigaliosios Izraelio valstybės pripažinimą.

1939 m. jis balsavo už Neutralumo statymo panaikinimą, sakdamas, kad tas įstatymas veikia agresorių naudai ir žalingas mažoms tautoms naudai. Senatorius Taft dažnai atlaikė šmeižto audras, pasisakydamas prieš tuos, kurie vėda jėgos ir saulės politiką mažumų teisių sąskaiton.

Jis pasipriešino negrų teisių globalumui. Taft — Hartley įstatymas, kurio jis yra vienas iš autorių, pirmą kartą privertė darbo unioną pasidalinti diskriminacija prieš negrus. Jis buvo griežtas gynėjas ir daug kartų balsavo už priėmimą įstatymų, saugančių negrų ar kitų grupių teises.

SLA 352 KUOPOS VAKARIENĖ IR ŠOKIAI

Lapkričio 4 d., šeštadienį, 7:00 val. vak. SLA 352 kuopa rengia vakarienę su programa ir šokiais, buv. Lietuvių Svetainėje, susipažinti su daugiau kaip 150 naujų narių.

Įžanga vakarienei ir šokiams \$1.50, o vien tik šokiams 75 c. Jaunuolių (vaikų) skyriaus nariams įžanga nemokama.

Prašoma užsiregistruoti pas: B. Kebaitienę — TY 7-3878, Petrą Kučinską TA 5-0234.

J. K.

PITTSBURGH

APLANKYKIM LIETUVIŲ KAMBARĮ

Spalio 6 d. posėdžiavo Pittsburgho universiteto Lietuvių kambario valdyba. Posėdyje dalyvavo ir Mrs. Mitchell, tautinių kambarių vedėja.

Lietuvių kambario išdan SLA 74 kuopa, vadovaujama P. Pivoriūnienės, įnešė \$153.00 iš suruošto kortų vakaro.

Lietuvių kambarys gavo \$82.00 palikimą iš mirusio clevelandiečio P. Garmaus. Į kambario išdą įnešė po \$25.00 beveik visos Pittsburgho lietuvių draugijos. Nors buvo padaryta ir išlaidų, bet dabar išde yra \$370.19.

Kambario valdyba paskyrė \$100.00 pašalpos lietuviui studentui Pr. Baltakiui, 1949 metais atvykusiam iš Vokietijos. Jis studijuoja Pittsburgho universitete.

Pittsburgho universitetas spalio 22 d. nuo 1 val. iki 6 val. po pietų kviečia visuomenę aplankyti tautinius kambarius.

Juozas Virbickas

NAUJAUSI NAUJAKURIAI

Bertulytė Rūta — Detroit, Mich.
Blechertas Albinas, Veronika, Algirdas — Philadelphia, Pa.
Brasaitė Stanislava — Chicago, Ill.
Degutis Aleksas — E. Chicago, Ind.
Hoffmann Albert, Konstantin, Aldona — Detroit, Mich.
Kalinuskas Juozas — Cicero, Ill.
Katarskas Zenonas — Waterbury, Conn.
Kavaliuskas Romas — Chicago, Ill.
Kirsinkas Jonas — Chicago, Ill.
Kondratas Alfonsas, Julijona, Regina — Greene, Maine.
Lipšytė Marija — Elizabeth, N. J.
Liukinevičiūtė Konstancija — Cleveland, Ohio.
Miecius Juozas, Karolina — Chicago, Ill.
Misenis Jurgis, Ona, Stasė, Kęstutis, Eimutis — Peru, N. Y.
Naurasas Konstancija, Rasė — Dayton, Ohio.
Opasnovas Marija — Wellesley, Mass.
Orantas Aleksandras, Veronika, Irena — Baltimore, Md.
Pabrinkis Stasys — Rochester, N. Y.
Paplauskas Leonardas, Emilija, Leonardas — Chicago, Ill.

UODAS...

(Atkelta iš 3-čio pusl.)

Tikro atsakymo dar niekas nežino, nors jau yra linkę tvirtinti, kad visata... nėra beribė. Sako, tas žvaigždų traukimas vėjų nuo kitų yra tarsi kokio kvėpavimo rezultatas. Paimkit, sako, guminę pūslę, pridarykit dažais ant jos įvairių taškų ir bandykite tą pūslę išpūsti. Juo daugiau išpūsite tą pūslę, juo toliau tie taškai bus nuo centro, ir, taip pat, toliau vieni nuo kitų! Išleiskit orą iš pūslės ir pūslė susitrauks, taškai vieni nuo kitų priartės. Taip ir žvaigždynai, esą, turbūt, dabar traukiasi nuo bendro centro, todėl ir vienas nuo kito tolsta. Kai grįžta atgal, tai ir vieni prie kitų artėja.

Koks to svyravimo ar "kvėpavimo" pobūdis — tai yra galvosūkis. Mokslininkai tyrinėja magnetinį veikimą ir mano čia rasti atsakymą. Spėja, kad žvaigždų judėjimas gali būti panašus, kaip ir smulkių magnetinių veikiamų dulkių judėjimas. Jei tas pasitvirtins, visatos sistema bus atspėta. Mokslininkai tvirtina, kad visata nėra begalinė, kad už tiekos ir tiekos bilijonų šviesos metų atstumo jau tikrai nieko nebėra...

Gal būt... Bėt erdvė? Ar ten, kur pasibaigia paskutinė materijos dulkėlė, jau bus kokia siena, kur ir erdvės nebėra?

Ak, pagaliau, nebesvarbu, kaip ten yra su ta "siena"! Svarbu štai kas: "mūsų" žvaigždynas yra tik kokia bilioninė visatos dalelė. O toj dalelėj mūsų saulė yra tik lyg kokia Pelenė karaliaus baliuje. Ką jau bekalbėti apie mūsų žemę!

O žmogus, kurs tą žemę min-džioja?

Uodas! Ką ten uodas! Menkesnis ir už uodą!

Ne, nenorėčiau būti astronomu! Kam tokias liūdnas mintis užveda... Verčiau bakterio-logu!

Paulius Heincas — Chicago, Ill.

Focius Zofia, Alfonsas — Chicago, Ill.
Fundys Alfonsas — Cicero, Ill.
Ratkolis Juozas — Philadelphia, Pa.
Rudys Bronius, Dina, PLISAS Arminas — Chicago, Ill.
Samualis Vladas, Kase, Algimantas, Liubartas, Andrius, Rytis — Chicago, Ill.
Salanas Jonas, Aleksandra — New Britain, Conn.
Savokaitis Anupras, Ona, Irena, Nijolė — Wilkes Barre, Pa.
Seitkauskas Adelė — Waterbury, Conn.
Simonis Marija, Edvardas, Nijolė — E. Chicago, Ind.
Skeberys Leonas, Marija, Hermann, Wilhelm — Baltimore, Md.
Skrunskelis Pranas, Ona — Omaha, Neb.
Stirbis Pranas — New Britain, Conn.
Šumakeris Bronius, Ona, Romualdas, Antanas, Anelė, Aldona, Adelė — Philadelphia, Pa.
Vaivada Kostas — Springfield, Ill.
Venclauskas Stanisla, Marijonas, Danutė — Rochester, N. Y.
Zubras Kazys — Chicago, Ill.
Žilius Samsonas — New York, N. Y.
Nagurskis Mykolas — Rochester, N. Y.

Taupyti galima ir laisvais! Prašykite informaciją paštu!

STANDARD FEDERAL SAVINGS & LOAN ASS'N.

PIGIOS PASKOLOS NAMAMS

TAŪPYK SAUGIAI... mes per 41 metus visiems išmokėjome pareikalavimus.
Turtas per 25 milijonus dolerių. Atsargos fondas per 2¼ milijono U. S. Government Securities ir grynais pinigais per 12 milijonų STIPRIAUSIA TAUPYMO ĮSTAIGA CHICAGOJE
Federal Savings & Loan Insurance Corporation narys

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT & MGR.
4192 Archer Avenue Chicago 32, Illinois
TELEFONAS: Vtginia 7 - 1141

DARBO VALĀNDOS: Kasdien nuo 9 iki 4.
Trečiadieniais nuo 9 iki 12 dienų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 vak.

Kaip Taft-Hartley įstatymas jus saugo

PIRMA —

— Aš noriu žinoti, kam sunaudojami mano unijos mokesčiai.
— Sėskis, išmintingas vyrel! Tai ne jūsų reikalas, kaip mes išleidžiam jūsų mokesčius!

PASKUI —

— Išdėdinkas ką tik paskaitė unijos finansų apyskaitą, kurios spausdintą kopiją galės gauti kiekvienas unijos narys.

• Atiduokit balsą už senatorių Taftą, vėl išrinkit jį į Jungtinių Valstybių Senatą!

ROBERT A. TAF
REPUBLICAN

Visuotiniai rinkimai
1950 m. lapkričio 7 d

JAUNOJI KARTA

Laidinama kiekvieno mėnesio trečią savaitę.

Redaguoja ALDONA AUGUSTINAVICIENE

4579 West 157th Street, Cleveland 11, Ohio, Tel.: CL 0631.

DIRVOS skyrius jaunimui

No. 9:

SUGRĮŽUS MOKYKLON

Prancūzų rašytojas Anatole France yra parašęs labai gražią, subtilią novelę ir pavadinę ją "Sugrįžimu mokyklon". Joje autorius aprašinėja savo išpučius, stebėdamas begrižtančius mokyklon vaikus ir jaunuolius po vasaros atostogų.

Rašytojas yra Paryžiuje, Luksemburgo parke: rudens voratinkliai draikosi aplink, vėlybos rožės dar tebežydi, pirmi geltoni lapai krinta žemėn, o šalia to guvus, energingas jaunimas, kontrastas bėstantiems vėlybos vasarai, grįžta mokyklis. Rašytojui kiekvienas rudens metas ir šitas mokyklon sugrįžimo laikas visada primena jo paties vaikystę ir jaunystę. Tai buvusi jo viso gyvenimo didžioji romantika, tikras gyvenimo džiaugsmo pajautimas, sukaupimas ankstyvo rugsėjo rytmetį, pirmą kartą po atostogų besukant mokyklon. Tą patį jaučią autorius ir dabar, kai po daugelio, daugelio metų stebis jaunimo grįžimą mokyklis.

Gal būt ne tik tai Anatole France, bet ir kiekvienam iš mūsų mokslo metų pradžia primena tas laimingas ir svarbias dienas ne vien dėl buvusio jaunystės džiaugsmo ir mokyklinės romantikos, bet ir dėl to, kad, šalia šeimos, mokykla yra pats svarbiausias auklėjimo veiksnys žmogaus gyvenime, paliekas neišdildomus pėdsakus jo asmenybės susiformavime.

Sį rudenį irgi viso pasaulio vaikai ir jaunimas grįžo į pradinę, aukštesniąsias bei aukštąsias mokyklas. Ir kiekvieno rudens mokslo metų pradžia mums kelia ne vien tik Anatole France minėtą romantinį ilgį, bet ir skaudžiai primena, kad mes nebeturime lietuviškos mokyklos nei pavergtose Lietuvoje, nei išsivijoje.

Tas savos mokyklos neturėjimas ir yra didžiausias pagrindas svarbiausių mūsų išsivijos jaunimo auklėjimo problemų. Dėl to mes kalbame apie pavojaus prastai lietuvišką individualybę, nutolti nuo mūsų kultūros. Dėl to mes kalbame apie ypatingą reikalingumą jaunimo organizacijų, specialios spaudos išsivijoje ir t. p. Dėl to mes sielojames, kaip neprarasti savo jaunimo išsivijoje.

TAIP A. SMETONA KALBĖJO JAUNIMUI

Žmogui įgimta mylėti savo tautą ir savo kraštą. Jei tokios meilės nebūtų, tai nebūtų ir noro dirbti saviesiems. Graži Lietuva! Jos grožio meilė esame paveldėję iš tėvų, esame ir patys ją įsisavinę. Toji meilė skatina mus bendrauti, ragina mus dirbti ir veikti, ragina mus krūvon spiestis, kad talkoje patys stiprėtume ir būtume pagunda mūsų tėvynei. Jos gražus vaizdas tešviečia visur mūsų kelius!

Vienybė be drausmės neįmanoma. Ugdykite savyje drausmę, kylančią iš jūsų geriausio vado, iš sielos gelmių — tai tikrai bus tvirta, neišgriauinama. Susiklausant dirbti, yra duoti tautai didžią pajėgą.

Mūsų viltis yra jaunimas: jis turi ilgai būti daugiau už savo tėvus išmokyti, kaip įvairius darbus dirbti. Pažanga tuo pasi- reikšia, kad jauniejai, naudodamiesi išradimais ir patarimais, darosi stipresni ir pranašesni už seniusius.

Auklėti žmogų yra, tur būt, saugoti, globoti ir brandinti jo gerąsias sielos ir kūno ypatybes, turint aktyvaus tobulos asmenybės idealą.

Tai gi dėl to, bent truputėlį atstoti plačiame pasaulyje mūsų lietuvišką mokyklą, steigiamą lituanistinės mokyklos. Tos, sakykime, vargo mokyklos yra didžiausios lietuviškumo pradžios mūsų dabartiniame gyvenime.

Tad, šalia intelektualinio ilgesio, kurį pajunta mūsų jaunimas prasidedant mokslo metams, norėtume, kad, drauge su noru bendrai tobulėti, mūsų jauniejai norėtų tobulėti ir lietuviškumo prasme. Juk svarbu, kad ir išsivijoje jie geriau išmokyti lietuvių kalbos, pažintų savo tautos istoriją ir įsigilintų į lietuvių literatūrą.

Lankydami svetimąsias aukštesniasias ir aukštąsias mokyklas, jie išmoks ir svetimų kalbų, matematikos, chemijos bei fizikos; baigę universitetus, jie taps ir specialistais gydytojais,

KINŲ LANKYMAS

Viena labiausiai jaunimo mėgiama pramoga yra kinų lankymas. Kai žmogus suauga ir subręsta ir jo gyvenime atsiranda nepalyginamai įdomesni ir svarbesni interesai, tada kinų lankymas pasidaro antros eilės pramoga. Bet retai kada jaunų jų ji nebūna pirmajai.

Kas gi paneigtų kino reikšmę dabartiniame gyvenime. Niekaš neginčys, kad kinas nemaža patarnauja mokslui, menui, populiariai, sukurtas kultūrinės vertybės, kad jis padidina mūsų pažinimo galimybes. Tačiau šio kartu kalbėdami apie kiną, mes visiškai nenorime objektyviai vertinti jo reikšmės. Mums rūpi kalbėti apie jaunimo dažną kinų lankymą. Tuo pačiu mes nenorėtume siūlyti jaunimui kinų nelankyti, tik norėtume jaunims žmoneis patarti kinų lankymą racionalizuoti.

Vienas pagrindinių dalykų yra filmų atranka. Šalia vertingų filmų, kurias pastatyti nepalyginamai yra sunkiau, nes jos reikalauja ir gilesnės idėjos ir didesnio meninio lygio bei daug didesnio kruopštumo — didžioji dalis filmų yra menkos vertės.

Nevertingų filmų žala yra ne vien tik tai tuščias laiko leidimas, bet ir neigiama jų įtaka. Suaugęs žmogus, sugebąs kritiškai ir realiai dalykus vertinti, nepajus žalingosios filmų įtakos, tačiau kitaip bus su jaunimu.

Siekdami didesnio išpuolio, menkos vertės filmų statytojai dažniausiai duoda labai iškraipytą gyvenimo vaizdą, tiekia pigias, bet išpuilingas gyvenimo situacijas, sukuria kraštutinio charakterio žmoneis: — arba tie žmoneis visai puolę, arba neįtikinamai kilnūs. Tuo būdu mes randame ten nusikaltėlių, šnipų, žmogžudžių, vagių, išdavikų, pardsdavėlių už pinigų ir pan. O šalia to dar vieną kitą kinų herojų, labai išdailintą, bet nesugebantį įtikinti. Tuo pasižymi daugumas kriminalinių filmų. Tokių filmų gyvenimo vaizdas tėra tikrai kaž koks nenormalus žmonių aistrų žaidimas. Paprastame gyvenime mes stengiamės su aistromis kovoti ir jas nugaltinti, o to tipo filmose aistros iškeliamos, kaip nenugalima būtinybė.

Menkos vertės filmose dažniausiai vyrauja ir materialistinė tendencija: gyvenimo prabanga, nežūrint kokiomis priemonėmis pasiekta, esanti tikroji ir veik vienintelė gyvenimo laimė. Tos prabangos vaizdavimas, kuris iš esmės nedaug ką bendra su tikrojo gyvenimo /tuturi (kaip ir didelis turtais tėra gyvenimo išimtis), žalingai veikia

inžinieriais, filosofais. Tačiau jie nutols nuo lietuviškos kultūros, nebeturės taisyklingai lietuviškai rašyti ir, jeigu nėra baigę lietuviškos aukštesniosios mokyklos, kad ir tremtyje, nekarštos jie Maironio minčių ir bus jiems svetima ta nepaprastai graži lietuvių literatūros dvasia, kovojanti ir mūsų tautinio atgimimo siekianti.

Mes ypatingai linkėtume, kad jaunimas, grįžtas mokyklis ir studijuoti, net po darbo, net nuvargęs, sugrįžtų ir į lituanistinę mokyklą. Tegul sugrįžta ir visi tie, kurie per mažai yra mokęsi liuanistinių dalykų, nors čia jau ir būtų baigę aukštesnias mokyklas.

Sugrįžimas dar kartą lietuviškoni mokyklon kada nors gyvenime jiems bus dideli džiaugsmas. Ir visa tai kada nors leis ne tik romantikai prisiminti, bet ir pasididžiuoti savo didžiosios pareigos atlikimu.

A. Augustinavičienė

Edmondo de Amici

MINTYS

Mokykla yra motina. Ji pamėmė tave iš mano — tavo motinos — rankų, kai tu buvai dar mažas, ir grąžino tave didelį, tvirtą, gerą, darštą. Laiminu ją ir liepiu jos niekada neužmiršti. Juk tu ir negalėtumei užmiršti. Tu užaugsi, po pasaulį keliausi, pamatysi daug miestų, puikių rūmų ir daug jų užmirši, bet šį baltą namelį, tą mažą sodną, kur pražydė pirmieji tavo protų žiedai, tu visados atsimi, kol būsi gyvas, taip pat, kaip visados atsimi tu tą namą, kuriame išgirdau tavo pirmąjį riksmą.

Tu dar negali atjausti tėvynės meilės! Tu pastebėsi tą jausmą, kada, grįždamas iš tolimos kelionės, po ilgo nebuvimo, iš tolo pamatysi savo gimtinės peizažą. Tu pastebėsi tą jausmą didžioje meilės bangoje, kuri tavo akis pripildys ašaromis ir nejučiomis ištrauks laimės šauksmą.

Tu pastebėsi tą jausmą būgamas toli nuo tėvynės, tarp svetimų, kai iš kito darbininko lūpų išgirsi savo gimtosios kalbos žodžius. Tu pastebėsi, kai išgirsi kitataučius tavo tėvynę šmeižiant. Tas jausmas bus dar didesnis ir gilesnis tą dieną, kai prieši tavo tėvynę užpuls ir kai pamatysi prieš juos atstatytus ginklus, kada subėgs jaunimo legionai, kada tėvai, apkabindami savo sūnus, sakys: — Būkite drąsūs! — o motinos sušuks — Grįžkite nugalėję!

Tada tu suprasi, kas tai yra tėvynės meilė, tada tu atjausi, kad tu turi tėvynę, Enriko. Tai toks praklinus ir šventas jausmas, kad, jeigu aš pamatysčiau iš karo už tėvynę grįžtantį gyvą ir sveiką tave — mano kraują ir sielą — ir jeigu aš sužinočiau, kad tu likai gyvas iš baismės, tai aš — tavo tėvas — kurs tave iš mokyklos džiaugsmingai grįžtantį sutinku, sutikčiau tave verkdamas, aš nustotčiau tave mylėjęs ir iki mirties nešiočiau žaizdą širdyje.

Eidamas gatve atydziai save dabok. Gatvė irgi turi savo reikalavimus, kuriuos tu privalai pildyti. Jei tu savo žingsnius ir judėjimus mažini namuose, tai argi nereikia taip pat elgtis ir gatvėje, mes gatvė, tai visų žmonių namas?

Atmink tai. Susitikęs senelį, vargšą, moterišką kūdikį nešinę, raišą, palinkusį nuo naštos — duok jiems kelia: mes privalome gerbti senatvę, neturtą, motinos meilę, nelaimę ir darbą.

Iš veikalo SIRDIS

TALKA

Tumas - Vaižgantas

Ištrauka iš PRAGIEDRULIŲ

Napalys žinojo Sviestavičių ir Godingą ėjus darbininkų ir meistrų samdyti Linksmynės rūmų perkrauti. Tad ryto metu ėmė savo kaimynus kurstyti, kad jie, ilsindamiesi arklus, pašokėtų buvusiam dvarininkui į talką: nuvežtų iš dvaro į Linksmynę po dvejatą vežimų medžiagos ir ten sugriautų senąją trobą. Kuone visi palydovai buvo žmonės jauni, Napalio draugai; tai kaipgi būtų jo nepaklausę? Napalio žodis buvo jiems lygu įsakymas.

— Tik kad būtų už tai po butelį alaus! — įgrasė Napaliui. Tėvas Sešaviškis su mielu noru pritarė, gal bent kiek džiaugdamas, kad jam ne vienam pigiau atsels pokylis, išleidžiant palydovus — nereikės pirkti gėrimų. Senokas buvo pokietis. Ir nuėjo į Sviestavičių, kad paromų, kas jis nori pirmiausia į Linksmynę nusigabenti.

Sviestavičius iš pradžios nė klausyti nenorėjo. Nė nesuprato, kas tai yra — teltis talką. Kaip gi taip — dykai? — Nedykai — pavaišinsi ponas. Darbo padirbs tiek, kiek samdytieji per visą mėnesį nepadirbtų.

Sukinkyta visi tuo laiku buvę dvare arkliai: savieji, Sešaviškių, palydovų; krauta kypinai, ne kaip už pinigų vežant: kelias čia buvo kietas, kad ir pavasarį, ir visų vieno — trys kilometrai. Tad, du kartu sukravę, talkininkai visą Linksmynę užvertė lentomis ir visokia kito reikiama ir nereikiama medžiaga. O kai sušoko galų gale su kirviais ir geležinėmis durimis buvusiosios smuklės griauti, tai iki vėlyvesnio popiečio ir nebeliko.

— "Nė vietos, kur kitart Troja yra buvusi", — padeklamavo Napalys, paskutinį pamatinį nukeliant šalin. Visa tai matydamas, Sviestavičius galvos neteko, kaip čia beatsigerinsis tiems širdies valkinams. Savo akim nenorėjo tikėti, matydamas, kiek visa ko padaryta. Tad blaškėsi iš vieno galo antran. Tai namo važiuojodamas ir bet kurias tuščiomis grįžtančias vežėčias, visai užmiršęs, jog Sviestavičius dvejatų, ketvirtu tederą važiuotų; namie vis naujus įsakymus davinėjo savo žmonai, vos duris praverdamas; tai skubinau sekė prikrautus vežimus į Linksmynę. Jis zujo, rūpinosi nežinia ko, ir jam buvo neapsakomai gera širdyje būti draugėje su papratu nesukutadūsiu berniuku.

Paskutinį kartą ponas Algirdas sugrįžo kaip tik į Napalio deklaraciją, kaip graikai griovė Trojos miestą, ir taip gražiai nusišiepė, jog Napalys, jei būtų tai pamatęs, tikrai būtų šokęs jam rankelės pabučiuoti: toks

buvo patenkintas, tėviškai geras ir laiminantis nusišypsėjimas. Ko širdis per pilna, tai veidu ir žodžiais išreiškia, akim blizga; graži šypsena pareiškė, kiek jo viduje buvo susidare gražių jausmų.

— Ak, kaip mano ligi šiol nežinota, kur tikros širdies iškoti! Per tiek metų, tiekoje visos Europos vietų mane laimino, mano prieteliais dėjos daug žmonių; tai pataikavo mano saviemyiai; tik vis tai buvo už pinigų, už auksą. Gera davei — tavim džiaugėsi; padavei mažiau — žiūrėk, kaip tie patys vėpės ir ūmai šalti tau darės. Čia gi beturčiai, sodiečiai savo poilsio laiką jam paskyrė, išsilygdami — po butelį alaus! Nebent pasityčiojimui... — galvojo Sviestavičius sau vienas. Jis niekad nebuvęs nei godus, nei šykštus; toks ir dabar ūmai negalėjo tapti. Jis mieliai būtų atskaityęs visą krūvą pinigų, kiek tik būtų reikėję užmokėti už važną ir darbą samdytiems žmonėms. Ne liekančių pelnu jis džiaugėsi, o ne! tik tuo, kad rado to, kuo negalima nesidžiaugti: žmonių — žmonėse.

— Vis labiau kalbama apie klasių kovą, apie priešingybės ekonominių reikalų. Gal kame ir yra to. O jei yra, tai ne iš pirmo išlaužta, gal taip ir vėta, ir reikia. Kame gi to nėra, štai vasarį, ir visų vieno — trys kilometrai. Tad, du kartu sukravę, talkininkai visą Linksmynę užvertė lentomis ir visokia kito reikiama ir nereikiama medžiaga. O kai sušoko galų gale su kirviais ir geležinėmis durimis buvusiosios smuklės griauti, tai iki vėlyvesnio popiečio ir nebeliko.

Sviestavičius jau stumdė į krūvą visus žinomas balsinguosius draugus. Kiti neva muistės, niekinęjos; tikrai gi buvo matyti visus norint giesmę išreikšti savo pajėgas, savo jaunystės perteklių. Slopas pavasario laikas, retas skaistybe blizganti saulė, pavasariniai sujūdę jaunais kraujas — liepė kažin ko geisti, kažin ką ir kažin už ką mylėti. Tokiam padėjime be dainos neapsieisi.

Sviestavičiui dar šunkoka buvo lietuviškai, ypač aukštaitiškai, kalbėti; tačiau prasti jis kuo geriausiai suprato, kaip kiekvienas žemaičių dvarininkas, nesistengęs visus aplink save sulenkinti. Tad nemėgino, tikriau, nepadorėjosi kalbinti savo talkininkus, tylomis padėdamas jiems nešioti rąstus ir medžiagą, iš vežimų iškraunant. Ligi tik pasirodė šalia darbininkų, nė sekundės nesustojęs šaliau, išsivijęs, pilvą išvertęs bestovėdamas tuo laiku, kada kiti "jam" dirba. Buvo tad lygiai su kitais nusidirbęs, pavargęs, ir su dideliu pasigėrėjimu pagaliau atsisdėjo ant krūvos medžių. Be savo armijos patsai vienas jis nenorėjo grįžti. Laukė. Ir gerai padarė. Ką išgyveno tą valandą, liko jam visam amžiui; galutinai palenkė jį liaudies pušėn.

Keliolika jaunikačių susime-tė pačiame skardyje Ventos. Visi įsmeigė savo akis kažin kur į tolybę, palei upės slėnį. Į kiti kitą nesidairė; lyg rinkos jausmus, lyg susirinktuosius vartė ir vertino. Visu savo ilgiesiu šie gamtos vaikai sveikino atgimstancią gamtą ir jos atgaivintoją Saulę. Sveikino širdimis, ir tai praplūdo gamtos himno balsais.

Aukštaičių vyrų choras sutartinai rezgė dainą trimis balsais. Muzikos pasimokęs Napalys sumaningai pynėsi tarp jų ketvirtuoju, visai iškreivuliudamas savo balsą ir patepdamas tas vietas, kurios kaip tik to reikalavo. Galingai balsiai iš sveikų gerklų ir krūtinų išsiveržė dainu, ydant pasiektų tolimąją Saulę.

Šiltumas, gražumas pavasario!

Iš beržų tek sula, kaip kriškė tolielis. Ankstyva ieva žaliuoja, pieva, Lankoj purienos geltonai žydi, — Rodos jau mėnuo pavasarėlio!

Upė pagavo nesuktą, o tokią teisingai suprantamą, savo paprastumu tokią veikslia pavasario dainą ir nunešė nudundėjo slėniu į abudu galu. Kairėje paskandino ją tolybėje, dešinėje suvirpino visus Godingos langus. Ažuolyno giružė siaudė lyg metalinė. Pats oras dainos ritmo virpėjo, patisai, palengva, betgi galingai ir atkakliai siudamas savo vilnis ten, į kur buvo paleistos — į pačią saulę.

Daina siaudė. Posmas sekė posmą. Daug daug posmų, vieno dai skambančių; vis dėlto nei dainuotojai nenorėjo sustoti, nei klausytojai ausis nukreipti. Ilga daina tenkino ilgą pavasario gyvybės ilgį. Norėjos lieti ją, lieti be galo, klausyti jos, klausyti taip pat be galo. Matyti iš tolo, kaip Godingos žmonės sujudė sukruto; ėmė rinktis į upės skardį nustebe, nes tokio choro ne tik nebuvo turėję, nei girdėję. Buvo matyti Gintautą su savo "giminėmis" išėjus į gonką. Matyti visa antstolio raštine.

Sviestavičius nejučiomis atsi-stojto, užmiršęs visą savo pavargimą, nejučiomis nusiėmė kepūrę, lyg gamtos šventykloje atsiradęs, ir, plačiai išskėtęs akis, net kaklą ištiesęs, sekė gaidą lyg ne vienom ausim, tik visais savo organais jos klausydamas. Ir jam tikrai rodės, ne tik girdės, ir matęs, kaip garsas kampanolis ritinas oro vilnimis, lygu iš fabriko kamino išpučiamai dūmai. Ne tik patys bėga ritinas savo vilnimis, dar nešasi pasigaudami ir žmonių jausmų vilnis.

Sviestavičius buvo girdėjęs griežtai visas gerąsias pasaulio operas, gerųjų operininkų ir chorų giedamas. Girdėjo ir liaudies chorų Italijoje, Tirolyje. Girdėjo jaunų anglų dainas, dainuojamas nesivairant nei laiku, nei vieta: vidunakčiai geležinkelio stotyse ar kaip kitaip. Visur buvo savotiškai gražu; tik ne taip, kaip čia dabar. Italijoje jis jau-tė ir žinojo, kad girdima gražiai dainelė sumanęs smuklės dris-kius; ir tos dainelės amžius — kol atsiras antra, bulvaro ir gatvės pramanyta. Nė viena ne-pergyvena savo sudėtojo. Anglai dainavo, kol buvo savo mokyklo-gie pamokyti. Tiroliečiai dainavo savo kalnams trumpai striukai, idant daugiau būtų tarpukalnė-se aidų; kaip mūsų dūškai kad dainuoja vinguriuotuose Grū-dos upės slėniuose.

Dabar štai lietuviai dainuoja savo lygumoms, savo bekrasčiams kitąkart miškams, galingai priversdami juos aidą ešti tol tol, į pat kraštą, iš tolo nebeatspėjama.

Kitur klausydamas giedojimų, Sviestavičius rūpestingai se-kė, ar išpildoma visi muzikos su-dėstytojo reikalavimai, ar pavartotoji moduliacija, pajavir-nimas atitiko autoriaus intenci-ją, ar savo kolorito duoda.

Čia dabar nebebuvo vietos mu-zikos išmanymui; nebebuvo tam nė laiko: reikėjo jausti, o ne galvoti. Viena tebuvo aiškiai numa-nu: taip reiškiasi pati pavasa-rio gamta; savo pačios organu, ne svetimų; gaivališkai, o ne dirbtinai. Taip dainuoja vytyrys, taip mauroja išsilgęs jautis, taip ir aukščiausios gamtos pa-daras žmogus. O, kaip gaila man vargšų operininkų, kad jie su-manūs, o nemoka nutverti gam-tos galybės! Kokie jie menki su visais savo suktumais ir žyryla-vimais, palyginti su audros for-te, saulės spindulių allegro ar scherzo — su visos vasaros him-nu!

KLAJOKLIO STYGOS

Aš daug, jau daug išvaikšiojau dienų. Dienos belaisvis, ir toliau einu žmogaus skirties nubrėžtais man keliais, Kiek eiti dar likimo saikas leis...

Aš daug žiedų radau aušros darže, Daug jų sumindžiau eidamas ežia, Ir užėjau erkščių dar daugiau Ir vien menkai laimėjau, ką rengiau...

Ir supratau, skausme ir ilgesy, Kaip, žemės prote, aklas tu esi, Nes štai nakčia stebiu spiečius žvaigždžių, Bet kurčias, aš jų psalmės negirdžiu...

Nes tu žmogau, taip skaudžiai nežinai, Kas — valandai, kas trunka amžinai, Kur tu, lašeli jūros vandeny, Drebtai siustas ir iš kur eini...

Todėl širdis taip alpsta ir todėl, Ant žemės kniubęs, laukiu vėl ir vėl, Ar kas pagalbos ranką man išties Nuvokti mįslei ryto ir nakties...

Jurgis Baltrušaitis

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius
A. VANAGAITIS
Kaina metams \$2.00
Susipažinti siunčiamas
dovanai.
6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

DABAR TAI JAU NEBEPRALEISKITE!

Šį sekmadienį Lietuvių salėje antrasis šio rudens Dirvos vakaras. Kurie buvo pirmą kartą, daugelis vėl įsigijo bilietus, sakdami, kad toks vaidinimas yra geriau už visokius vaistus šiame ne taip jau linksmame gyvenime. Daugelis, kuriems pirmą kartą nepavyko vakarą patekti, dabar taip pat skubiosi apsirūpinti bilietais iš anksto. Bet tikimės, kad šį kartą vietos jau nepristigsim, todėl prašom drąsiai keliauti sekmadienį į Lietuvių Salę. Žinoma, kas nori gauti būtinai pagal savo skonį vietą, tas geriau padarys pasirūpinęs bilietu iš anksto.

Visos informacijos apie vakarą

yra žemiau dedamame skelbime. Prie to galim tik pridėti jaunimui svarbų dalyką — kad šokiams bus muzika irgi to paties orkestro, kuris buvo ir pirmą kartą, — SONNY MICHAEL'S orkestras.

VELINIŲ IŠVAKARĖS

Spalių 29 d., sekmadienį, Vėlinių išvakarėse, Clevelando "Neringos" skaučių Tuntas ruošia žuvusiųjų minėjimą.

Programoje: 9 val. rytą pamaldos šv. Jurgio bažnyčioje, 16 val. minėjimas Lietuvių salėje.

Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

ČIURLIONIEČIAI

kviečiami susirinkti bendrai repeticiškai penktadienį 7:30 val. vak. savo patalpose.

PRIERINKIMINIS MITINGAS

Lietuvių Demokratų Klubu vadovybė visus Clevelando lietuvių kviečia rengtis į Lietuvių Salę lapkričio 2 d., 8:30 val. vak. kur kalbės demokratų partijos kandidatai specialiai lietuviams.

Numatytos įėjimo premijos (Door Prizes) ir alus nemokamai. Klubu vardu kviečia: Pirm. Paul P. Chalko ir vicėpirm. A. L. Svetkauskas.

PARDUODAMAS

2 šeimų namų, 5704 Luther Ave. 6 kamb. viršų, 6 apačioj, 2 garsi.

Atsinau pečiai rūsy. 3 garažai ir didelis sklypas. UTah 1-2765

PRADEJO VEIKTI LIETUVIŲ KOLBOS D-JOS SKYRIUS

Spalio 15 d. Clevelande įvyko gausokas steigiamasis Lietuvių Kalbos D-jos susirinkimas, kurį ilgesne turininga gimtosios kalbos reikalo kalba atidarė prof. Pr. Skardžius. Jis taip pat ir pirmininkavo susirinkimui, sekretoriavo J. Leonas.

Vienbalsiai priimti Lietuvių Kalbos D-jos įstatai, kuriuos perskaitė ir plačių paaiškinimų suteikė prof. Pr. Skardžius.

Skyriaus valdybą išrinkti: prof. Pr. Skardžius — pirmin., St. Barzdukas — sek., Ign. Malinauskas — nariu. Kandidatais: B. Auginas ir Kazlauskienė. Rezvizorium — Balčiūnas.

Gyvai nagrinėti aktualieji lietuvių kalbos reikalai ir vienbalsiai nutarta atgaivinti "Gimtąją Kalbą", kurios leidimą organizuoti pavesta valdybai. Atkreiptas dėmesys į Amerikos lietuvių laikraščiuose vartojamą labai sudarytą kalbą. Šis gėdingas savosios kalbos niekinimas ryžtasi sustabdyti. Kas mėnuo nutarta daryti lietuvių kalbos pokalbius.

BALFO VAKARAS,

surengtas spalio 15 d. šv. Jurgio parapijos salėje, praėjo su dideliu pasisekimu. Svečių buvo pilnutėlė salė.

Vakaro programą gražia kalba papildė viešnia Juzė Daužvardienė, kuri iš Chicago buvo atvykusi į Clevelande surengtą Amerikos Katalikų Moterų konferenciją.

ST. DOUVAN,

Detroito veikėja, lankėsi Clevelande ir šio savo brolio T. Čiurlionio dalyvavo Čiurlioniečiams suruoštosie pagerbtuvėse.

PADEKA

Rugsėjo 13 d. Lietuvių svetainėje buvo surengtas Čiurlioniečių pobūvis — mūsų sūnaus Ernesto išleistuvės į kariuomenę.

Mes dėkojame Čiurlionio ansamblio valdybos pirmininkui J. Stempužiui už tokių jaukių išleistuvių suorganizavimą ir atsiaukimą, ansamblio meno vadovui A. Mikulskiui ir režisieriui P. Maželiui už jautrias kalbas, visiems Čiurlioniečiams už dalyvavimą ir įteiktas brangias ir malonias dovanas.

Jūs visi susirinkot iš darboviečių pavargę, bet tuoj lietuviška daina atgaivino ir visus mus šventiškai nuteikė. Tos išleistuvės mums padarė didelį ir niekad neužmirštamą įspūdį.

Mūsų sūnus Ernestas pamilo jus visus ir lietuvišką dainą. Jam buvo tikrai gaila skirtis, bet, kaip jūs patys atsiveikiant linkėjot... "esi mums reikalingas, bet, jei likimas taip skiria, eik ir būk geras karys", su tvirtu pasiryžimu išėjo.

Jums dėkingi —

Monika ir Izidorius Samai

Best Wishes
to all the Lithuanian People

C. WILLIAM
O'NEILL

Candidate For

STATE ATTORNEY
GENERAL

TREMTINIŲ DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Šaukiamas spalio 22 d. (sekmadienį) 11:30 val., Lietuvių salės patalpose.

Komisija švietimo reikalams padarys pranešimą ir bus aptarti kiti svarbūs reikalai.

Narių dalyvavimas būtinas. Maloniai kviečiame į susirinkimą atvykti ir į draugiją įstoti ir visus naujai atvykusius tremtinius.

D-jos Valdyba

VASARIO 16 d. MINEJIMO PASITARIMAS

ALT iniciatyva sušauktas visų Clevelando lietuvių draugijų atstovų susirinkimas aptarti būsimas Vasario 16 d. iškilmes. Pasitarime dalyvavo 25 draugijų atstovai ir visi vieningai pasisakė, kad Vasario 16-tąją minėti bendrai, sudaryti gerą minėjimo programą ir minėjimą rengti tokioje salėje, kur galėtų sutilpti visi Clevelando lietuviai. Jau

nimui, pagal galimybes, surengti specialų minėjimą.

ČIURLIONIEČIŲ SPONSORIŲ VAISĖS

Spalio 14 d. Tamošaičių rezidencijoje įvyko Čiurlionio ansamblio sponsorių, atkvietusių iš trepties Čiurlioniečių į Clevelandą, surengtos vaisės pagerbti Čiurlioniečius po pasisekusių koncertų Philadelphiaje ir New Yorke.

Vaišių stalą paruošė ir svečius priėmė sponсорs — to vakaro šeimininkės — J. Salasevičienė, B. Tamošaitienė ir jos mamytė, M. Miščikienė ir O. Karpienė. Šeimininkės talkininkavo J. Salasevičius.

Buvo visa eilė kalbų ir linkėjimų.

Čiurlionio ansamblio vadovo kalba, nuvertinanti visų lietuvių muzikų kūrybą ir iškelianti tik lietuvių liaudies meną, vėl buvo įvairiai diskutuojama.

JOSEPH T. FERGUSON

Demokratų kandidatas į JAV Senatą, laikraščininkas pareiškė, kad respublikonų kandidatas senatorius Robert A. Taft visada balsavo su bankininkais ir stambiais pramonininkais prieš Ohiodarbininkų gerovę.

Todėl, esą, darbininkai ir esanti solidarai nusistatę prieš jį. Todėl, esą, Wall Street ir didieji fabrikantai pila milijonus dolerių į Ohio, bandydami nugalėti Fergusoną ir vėl išrinkti Taftą. "Bet tai nėra rinkimai, kuriuos milijonais galima nupirkti" — sako Fergusonas. Esą, žmonės žino Tafto darbus Senate ir jie žino, kad tai liūdniausia veikla, gėdingiausia, iš visų, kokias Ohio valstybė yra davusi. Esą, pats Taftas tos veiklos gėdį ir stengiasi ją paslėpti, kalbėdamas apie ką kita. Fergusonas primena, kaip Taftas 1949 metais atsakė į laikraštiniuko klausimą dėl maisto kainų kilimo. Tada Taftas pasakė — "Tegu žmonės mažiau valgo, bet kainų kontrolės nėra". "Toks yra Taftas" — sako Fergusonas ir čia pat primena, kad Taftas balsavo už leidimą draudimo bendrovėms išvengti 65 milijonų dolerių mokesčių, balsavo už bankų atleidimą nuo indelių apdraudimo mokesčių — irgi 55 milijonai, bet Taftas balsavo prieš nemokamus pusryčius vaikams mokyklose ir prieš kooperatyvų namų statybą neturtingiesiems.

Pats Fergusonas, jei būsis išrinktas, žada laikytis Rooseveltto ir Trumano ekonomines programas.

"TEGU ŽMONĖS MAŽIAU VALGO..."

Sako ROBERT ALPHONSO TAFT

Santa Cruz, California, 1949 m. rugsėjo 12 d., laikraščio reporteris paklausė senatorių Robertą A. Taftą, kaip darbininkai gali apmokėti nuolat augančias maisto išlaidas.

Atsakydamas senatorius Taftas pareiškė: "Tegu žmonės mažiau valgo... Aš esu priešingas kainų kontrolės grąžinimui."

Tafto pareiškimas "Tegu žmonės mažiau valgo" visiškai sutinka su Tafto balsavimų linija Senate. Taftas visada palankus žemoms algoms ir aukštomis kainoms!

Balsuokit už
JOSEPH T.

FERGUSON

Demokratą į
J. V. SENATĄ

IS ŽMONIŲ IR ŽMONĖMS

Remia United Labor League of Ohio

"DAUGIAU MAISTO... IR PIGESNĖS KAINOMIS..."

Sako JOSEPH T. FERGUSON

"Amerikos žmonėms reikia daugiau maisto... geresnio maisto... ir pigesnio maisto", sako Joseph T. Ferguson, demokratų kandidatas į Jungtinių Valstybių Senatą.

"Didžiausias pavojus, su kuriuo susiduriame, yra pelno godumas. Kainos stumiamos aukščiau, kaip darbo žmonės greit nebegalės įpirkti pragyvenimo reikmenų. Ohio ūkininkai nepasipelnė iš to staigaus maisto kainų kilimo. Tai yra tarpininkai... mūsų pokuotojai, maisto gamintojai ir didelė grandinė pirklių — jie lobsta."

"Aš palankus kainų kontrolei! Amerikos žmonėms reikia daugiau maisto... geresnio maisto... ir pigesne kaina!"

SEKMADIENĮ, SPALIO 22

ANTRASIS
DIRVOS VAKARAS

Publikai labai pageidaujant, vėl bus vaidinama komedija

MOTERIMS
NEIŠSIMELUOSI

Režisuoja ir dekoracijas rengia "Rūtos" Jaunimo

Teatro vadovas

PETRAS MAŽELIS

Vaidina:

Motina	E. Rastienė
Tėvas	K. Cicėnas
Duktė	R. Braziulevičiūtė
Žentas	P. Maželis
Žento draugas	J. Gražulis
Artistė	V. Morkūnienė
Teatro direktorius	A. Liutkus
Artistės sužadėtinis	A. Dumbrys
Artistės tarnaitė	J. Pėterienė
Artistės tarnas	R. Korsakas

PO VAIDINIMO,
kaip ir pirmąjį kartą,
ŠOKIAI IR BUFIETAS

LIETUVIŲ SALE • CLEVELAND, OHIO
Vaidinimo pradžia 6:00 v. vak. Šokiai -- 8:00 v. v.

BILIETAI:

1 — 8 eilės po \$1.00
9 — 16 eilės po 80c.
Stovimos vietos 50c.

Bilietai parduodami

DIRVOS REDAKCIJOJ

Galima ir patariama tuojau užsisakyti juos telefonu:

EN 1 - 4486

kasdien nuo 7:00 val. ryto
iki 8:00 val. vakaro.

Bilietus užsisakiusieji turi atsiimti juos ne vėliau kaip iki spalio 19 dienos.

Laiku neatsiimti bilietai galės būti parduoti kitiems.

Vietos bus numeruotos, kaip anksčiau skelbtajame plane. Prieš pirmą parduodamą eilę dar gali būti rezervuota viena ar dvi eilės iš toliau atvykusieji svečiams ir vakaro talkininkams. Reikalui esant gali būti papildoma 17-ta eilė. Šonuose pristatomų vietų šį kartą nenumatoma.

PATYRIMAS RODO, KAD REIKIA PASISKUBINTI!

SAVE

Specialus
pasiūlymas

125-y
watų
lempučių

LENGVA!

ŠTAI KAIK GALITE SUTAUPYTI 22 CENTUS:

1. Pasirašyk kuponą, išspausdintą ant Illuminating Company elektros sąskaitos, kurią gausite tarp spalio 9 ir lapkričio 9 imtinai.
2. Nuneškit kuponą į krautuvę, kurioje perka elektros lemputes.
3. Pirkite keturias 100 watų lemputes reguliaria kaina.
4. Tada iškeiskite kuponą į 150 watų LEMPUTĘ, vertą 22c!

Kad būt SAUGU, PATOGU, SVEIKA AKIMS

..Pirkite tik akis saugančias lempas

..Vartokite tikro dydžio lemputes

laikykite lempučių atsargas užpildyti tušties lizdams

ŠIS PASIŪLYMAS BAIGIASI LAPKRIČIO 18

REGĖJIMAS NENUPERKAMAS — LEMPUTĖS PIGIOS!

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE
IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

LEO M. ASCHERMAN,

pliečių vadovas ir buvęs valstybės senatorius, siekia apskrities komisieriaus vietos respublikonų sąraše. Jis bene geriausiai žinomas iš garbaus Aschermano įstatymo, kurio autorius jis buvo 93-oje Ohio generalinėje asamblėjoje. Jis įvedė psichiškai nesveikų nusikaltėlių atskyrimą ir gydymą.

Būdamas valstybės senatorium, jis rėmė įstatymą palengvinti kovai su valdininkų įžeidinėjimu, uždrausti vietinių kariškių junginius, turinčius ryšių su užsieniais ir įstatymus prieš "fejerverkus".

Jis buvo svarbiausias asmuo judėjime už išskyrimą politikos iš civilinės tarnybos. Prieš daugelį metų įsitikinęs, kad Ohio valstybėje reikia pagreitinti teismų veikimą, jis rūpinosi, be pasisekimo, aprūpinti pensijomis tuos teisėjus, kurie jau yra per seną didžiausio darbingumo amžių.

Jis jaučia, kad apskrities komisierius įstaigojo to paties politinio įsitikinimo jau 20 metų viešpatuojančią trejetuką reikalingas pakeitimui. Įvedimas įvairių partijų narių po tiek laiko duotų naujesni ir pažangesni idėjų apskrities programoje.

Aschermanas smerkia dabartinės valdybos uždarą durų politiką, — prieš kiekvieną susirinkimą įvyksta trumpas posėdis, į kurį publika neįleidžiama. Jis priduria, kad, jei balsuotojai pritarė pasiūlytam apskrities statuto pakeitimui, tai būtų itin svarbu turėti valdybos narių bent vieną iš tų asmenų, kurie rėmė tą pakeitimą.

Aschermanas dabartinių komisieriu poziciją prieš apskrities statutą pavadino savanaudiškumu, tvirtindamas, kad jie bijo dėl to statuto netekti savo vietų. Labiau brangindamas gerą valdžią, negu apskrities valdininkų padarymą amžinai, Aschermanas rėmė statutą.

Pastaraisiais metais Aschermanas aktyviai veikė pliečių ir advokatų sąjungų reikaluose. Demokratinis Clevelando majoras Thomas A. Burke paskyrė jį į teisingos samdymo praktikos komisiją.

IDOMIOS PASKAITOS

"The Conncil on Word Affairs" rengia eilę idomių paskaitų. Jau buvo dvi paskaitos anksčiau, o dabar antradienį, spalio 24 d. 8:00 v. v. Mažajame Theatre (Little Theatre), kur buvo Vasario 16 d. paminėjimas, bus paskaita Korėja — posūkis Jungtinės Tautos". Skaitys Chester Williams, patarėjas prie JAV delegacijos JT Organizacijoje.

Ketvirtadienį, lapkričio 2 d. Andre Philip, buvęs Prancūzijos parlamento narys (socialistas) ir Prancūzijos atstovas Europos Taryboje skaitys paskaitą "Europos Ekonominė Federacija ir Vakarų Valstybės".

Tos pačios organizacijos moterų diskusijų grupė numato išstati paskaitų programą iki pavasario. Šios paskaitos bus trečiadieniais, 10:00 v. diena. Higby auditorijai, 10 aukšte: spalio 25 — "Jei jūs būtumėt Valstybės sekretorium" (Mrs. Chester Thompson); lapkričio 1 d. — "Kova dėl pasaulio kontrolės" (Mrs. Charles Higley); lapkričio 8 — "Rinkimai, karas ir atomas" (Mr. Barry Mullaney); lapkričio 15 — "Korėjos užkulisai" (Mrs. C. C. Amendt) ir tt.

Kas tomis valandomis nedirba ir supranta angliškai — nesigailės apsilankę. Lankyti gali visi, mokėti nereikia.

ROBERT W. CHAMBERLIN,

kandidatas į Cuyahoga apskrities Common Pleas teismo teisėjus. Kas sekė spauda, galėjo pastebėti jos pūkus atsiliepimus apie R. W. Chamberliną.

Nuo 1930 m. dešimtmečio pradžios jis nuolat laimėjo publikos paramą, kopdamas vis į aukštesnes valdžios vietas. Geras teisėjas turi būti prityręs visose bendruomenės gyvenimo srityse. Robert Chamberlin turi toki prityrimą. Jis tinka būti teisėju dideliam daugelio tautybių miestui, nes per daugelį metų įrodė savo toleranciją ir žmonių vertės pažinimą. Jis yra turėjęs daug reikalų su jaunimu, darbininkais, su karais pažiūstas iš bendrų kovų užjūriuose, kur buvo pūkus ir mėgiamas vadas sunkiausių kovų laukuose.

Kaip viešojo saugumo direktoriaus padėjėjas Clevelande, Chamberlin vadovavo miesto susisiekimo saugumo programos revizijai. Tai žymiai sumažino susisiekimo nelaimių skaičių Clevelande.

Roberts Chamberlin organizavo ir buvo Cleveland Boys Town pirmininku — tai programa, kuri dabar moka dividendą šimtais naudingų pliečių, kurie kadaise vaikiojosi gatvėse, eidami į abejotinas vietas atėti. Jis suorganizuotas Darbo Santykių Biuras tarpininkavimu padėti surasti

tinkamą būdą pramonės ir darbininkų ginčams spręsti pelnė Chamberlinui įvertinimą ir dėkingumą lygiai nuo darbininkų, lygiai nuo darbdavių. Todėl balsuotojai kviečiami lapkričio 7 dieną rinkti į Common Pleas Camt teisėju.

HIPPODROME

Nuo lapkričio 1 dienos rodoma filma apie paliečiamą mergaitę, kuri mėgo ir rinko savo globos mežus žvėrelius. Filma vadinasi "Glas Menagerie". Pirmą dieną Tennessy Williams. Svarbiausioje rolėje vaidina Jane Wyman, C. Douglas, Richard Lawrence ir Arthur Kennedy.

RKO Keith's 105th
Spalio 18 — 24 "My Blue Heaven"
su Betty Grable ir Dan Dailey.

DANCING

Every Saturday at
BLACKSTONE CAFE
Featuring
Eddie & His Polka Trio
HAVE FUN AT THE
BLACKSTONE
7323 Wade Park EN 1-9212

Mes duodame ir iškeičiame Eagle Stamps

THE MAY Co's

BASEMENT

Truputį ydingos! Moteriškos 1,15
"NEBEGANČIOS", BE SIOLIŲ

NYLON

Kojinės

79c

Pait

Moteriškos populiarios "nebegančios" kojines. Truputį ydingos, bet daro darbą, 1,15 rūšies. Pasirinkimas iš visų naujų rūdinių spalvų. Dydžiai nuo 8½ iki 10½.

60, 51 ar 45 to tankumo ilgos
NYLON KOJINES

1,35 iki 1,65, jei sveikos
Moteriškos pilno ilgio nyloninės kojines juodas ar lygiais kulnais. Pasirinkit 15 arba 60, ar 51, ar 45 tankumo kojines. Visos truputį ydingos. Dydžiai nuo 8½ iki 10½.

Basement Hosiery Department

MOTERIŠKOS 59c, ELASTINGU JUOSMENIU

Rayon

Kelnaitės

39c.

Moteriškos, puikios rūšies dirbtinio šilko kelnaitės, su elastingu diržu. Tik rausvos. Reguliariai 59 centų vertės. Dydžiai nuo 5 iki 8.

Basement Knit Underwear Department

BEFORE

YOU BORROW

TO BUY A HOME

GET OUR

LOW RATES AND

HELPFUL TERMS

IŠTIKUS GAIŠRO

NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rankai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: Main 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: POTOmac 1-6899

Mūsų specialybė

virtuvių, vonių, arkų ir spalvotų langų

PERTAISYMAS

Taip pat popieriuojame arba dažome kambarius

K. ŠTAUPAS

16908 Eudora Rd. KE 1-8794

GREETING AND BEST WISHES

to my Lithuanian Friends

JAMES J. McGETTRICK

STATE REPRESENTATIVE

Graduate of

Notre Dame University

Western Reserve Law School

PRACTICING ATTORNEY

Democratic Ticket

MEMBER OF: FEDERAL BAR ASSOCIATION
OHIO STATE BAR ASSOCIATION
CLEVELAND BAR ASSOCIATION
CUYAHOGA BAR ASSOCIATION

Henry W. Kay, Campaign Chairman

HENRY C. KAMPF

kandidatas į

APSKRITIES KOMISIONIERIUS

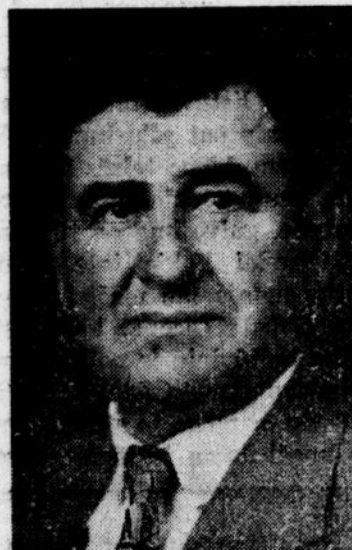
Ashtabula apskrityje —
— Trumpam terminui

Rinkimai
1950 m. lapkričio mėn. 7 d.

DEMOKRATAS

Kvalifikuotas —
— Gabus —
— Nuširdus

Jūsų parama bus geras patarnavimas teisingai administracijai

GEROS ANGLIES šaukite — EN 1-3300

Geriausia Pocahonta, kiaušiniai ar gabalai
Mūsų anglis gera — Mūsų patarnavimas dar geresnis

Pabandykit ir įsitikinkit!
Skubus pristatymas

MAR-KET COAL CO.

1261 Marquette Ave. — Agnes Klemencic, Sav.

PLUNKSNINĖS ANTKLODĖS 7.90
Pagalvų atnaujinimas 1.25
MATRASŲ perdėrimas nuo 4.00
Iš plunksnų padaryti patalai
PATAMŲ IR GRAŽINAM NEMOKAMAI
LEELEND BEDDING & RENOVATING
3950 Lee Rd. WY 1-5661

MONCRIEF ŠILDYMAS

Clevelando namų savininkų pasirinkimas per
daugiau kaip 50 metų. GAS — OIL — COAL

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

NEW CHINA RESTAURANT

Cleveland's Finest and Most Beautiful
Eating Place
CHINESE and AMERICAN DISHES
1710 EUCLID AVE.

CLEVELAND, OHIO

Rudens laikas!

Tai yra laikas, kuris primena, jog jau laikas tautai, kad žmogus galėtų aprūpinti savo gyvenimo reikalus.

Clevelande Lietuvių Bankas yra puikiausia taupymo vieta, o po naujų patvarkymų dabar kiekviena taupymo knygtutė yra Federal Insurance Corporation apdrausta iki \$ 10.000

Tai yra Jungtinių Valstybių valdžios užtikrinimas

Čia ir šeštadieniais (subatomis) atidaryta iki 1 val. p. p.

THE SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2498

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys
virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams
lietuviškoje kaimo dvasioje

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCINJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515
WM. DEBBS PAINTING CO.
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Žiedų, Laikrodžių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkeli - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON

FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1743

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: ENdicott 1-4486.
Redaktorius Vincas RASTENIS (buto telefonas: UTah 1-6747) Redaktorius Balya GAIDZIUNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

YRA!

TAUTINĖS SAJUNGOS konferencijoj, svarstant bendruomeniško persiorganizavimo klausimą, buvo pabrėžta, kad Amerikos bendruomenės kurti nereikia, nes tokia bendruomenė jau yra kelios dešimtys metų.

Lietuviai Amerikoje visada jautėsi, kaip viena šeima. Tą juk liudija ir visų mintyse prigijęs vardas — Amerikos lietuviai. Bet jie veikė beveik visada decentralizuotai. Tik prieš dešimtmetį susikūrusi ir vos prieš porą metų susikonsolidavusi Amerikos Lietuvių Taryba pasireiškė, kaip patvaresnis centralizacijos bandymas.

Bet organizuotai visuomenei reikia dar ryškesnės ir plačiau siekiančios santvarkos.

MINTIS visiems pasaulyje išsiblaškiusiems lietuviams susiorganizuoti, vadovaujantis kiekvieną susipratusių lietuvių žavinčios Lietuvių Chartos dėsniu, atėjo į Ameriką iš anapus vandenyno.

Ji atėjo drauge su pasiūlymu tokių susiorganizavimo taisyklių, kurios daugumai Amerikos lietuvių pasirodė tikru perverimu. Čia ir buvo svarbiausioji priežastis, dėl kurios prasidėjo ilgai to klausimo svarstymai ir dar ilgesni atidėliojimai. Ligi šiol neprieita jokių konkretnių nusistatymų — vis tebestudijuojama...

PAGALIAU Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga ryžosi išeiti su konkrečiu pasiūlymu ir bandyti pagelbėti išbristi iš studijų klampynės.

Ji siūlo Amerikos Lietuvių Bendruomenę perorganizuoti, ko mažiausiai keičiant esamą susiorganizavimą, įvedant tik tiek naujų, kiek jų būtinai reikia apimti ir ligi šiol neorganizuotiems lietuviams.

Tautinės Sąjungos konferencijoje priimta nuomone, nereikia nieko kita, kaip tik atitinkamai išplėsti dabartinės Amerikos Lietuvių Tarybos santvarką. Ji turi taip persitvarkyti, kad virstų tikra Amerikos Lietuvių Bendruomenės viršūne.

TOKS SPRENDIMAS nesunku sugalvoti. Jis, turbūt, per daugelio mintis jau yra praėjęs. Visas klausimas — kaip tai padaryti, kaip tas Tarybos persitvarkymas turi atrodyti.

Tautinės Sąjungos konferencija kaip tik ir šito sunkiausio klausimo nepalikė neatsakytą. Ji turėjo pasidėjusi ant stalo pilną Amerikos Lietuvių Bendruomenės Statuto projektą, kuriame numatyti atsakymai į visus su tuo surištus klausimus: nariai, vietinės susiorganizavimas, organizacijų vaidmuo bendruomenėje, neorganizuotų bendruomenės narių problema, šalpos ir kultūrinės veiklos organizacijų vieta bendruomenėje, vieno išdo visiems bendriesiems reikalingas problema, vietinių ir bendruomenės centro vadovybių sudarymas bei veikimo sistema ir tt.

Konferencija, aišku, negalėjo apsvaistyti visų smulkmenų, kurios bendruomenės santvarkoje turėtų būti numatytos, ir negalėjo imtis atsakyti, ar kiekvienu klausimu projekte numatytas atsakymas yra tikrai vertas konferencijos patvirtinimo. Bet bendrais bruožais ji įsitikino, kad jau yra ir atsakymas į klausimą, kaip Amerikos Lietuvių Bendruomenę gali susitvarkyti ne revoliucijos, bet racionalios evoliucijos keliu.

Konferencija įgaliojo ALT Sąjungos valdybą galutinai peržiūrėti tą projektą ir pavesti Sąjungos atstovams pasiūlyti tą projektą Amerikos Lietuvių Taryboje.

ALT Sąjungos valdyba jau paskyrė

trijų asmenų komisiją tam darbui galutinai užbaigti.

ILGO KLAUSIMAS, kaip gi žiūrėti į pradėtus žygius spresti bendruomenės klausimą "iš apačios"?

Nors konferencija kaip tik siūlo sprendimą, kuriuo tas klausimas turėtų būti išspręstas "nuo viršaus", tačiau šių "iš apačios" bandymų niekas nepasmerkė. Priešingai — buvo toks supratimas, kad šitie bandymai reikalingi išjudinti ir net didžiausius skeptikus įtikinti, jog bendruomenės reikalas yra gyvas ir nebegalima į jį nekreipti dėmesio.

Tačiau tai nereikia, kad tuose bandymuose yra rastas visai tinkamas kelias. Didžiausia to sprendimo silpnybė yra ta, kad jau įsteigtose "Pasaulio Lietuvių Bendruomenės skyriuose" faktiškai matomi beveik vien tik naujakuriai. Toks reiškinys kaip tik yra esminis nutolimas nuo tikslo — bendruomeniškai susiorganizuoti visiems lietuviams. Be to, čia pastebima dar ir "techninė klaida": tikslas yra sukurti Amerikos Lietuvių Bendruomenę, kuri kaip atskiras vienetą būtų, žinoma, vienas iš reikšmingiausių Pasaulio Lietuvių Bendruomenės narių. Atskirais būreliais priklausyti tiesiog Pasaulio Lietuvių Bendruomenei net ir tos bendruomenės konstitucijos projekte nėra numatyta...

Ką gi daryti su įvykusiais faktais? Ar juos naikinti, neigti, barti už pasiskubinimą?

Neformuluota, bet vyraujanti konferencijos nuomonė buvo tokia: nieko nereikia ardyti, kas bendruomeninio susiorganizavimo jau yra padaryta. Priešingai — jei kas ką darė ar daro, skatinti, kad tai būtų ir toliau daroma dalyvausti tame darbe, tačiau su ta mintimi, kad visa tai bus rūpestingiausiu lojalumu priderinta prie tos sistemos, kurią, tikimasi, Amerikos Lietuvių Taryba, ilgainiai negaisdama, priims ir paskelbs.

ALT SAJUNGA, šiuo dabar taip gyvu klausimu išdėdama su aiškiu, konkrečiu ir iki galo apgalvotu bei parengtu atsakymu, gal būt, bus pagelbėjusi Amerikos Lietuvių Bendruomenės klausimą išjudinti iš "mirties taško".

Konferencijos duotuose įgaliojimuose valdybai ir Sąjungos atstovams Taryboje yra pavesta bendradarbiauti su kitų srovių atstovais, atsižvelgti kitų konstruktyvių pasiūlymų, tai yra, nelaikyti savo pasiūlymo iki paskutinio taško tobuliausiu ir niekur nebekeistinu. Tačiau vienas principas yra visai tvirtas: Bendruomenės organizavimas atliktinas Amerikos Lietuvių Tarybos iniciatyva ir jos rėmuose, jai pačiai atitinkamai persitvarkant, tačiau paliekant tradicinius jos pačios ir visos Amerikos lietuvių visuomenės susiorganizavimo pagrindus.

ALT Sąjungos siūlomas sprendimas nekuria naujos viršūnės, nekuria naujos organizacijos nei "superorganizacijos".

Tai būtų tik esamų lietuviškų organizacijų "konfederacija", išplečiant ją pagal galimybę ir į neorganizuotus lietuvius. Neturėtų būti bendruomenės vadovybės šalia esamos Tarybos: Taryba turėtų virsti bendruomenės vadovybe, atitinkamai tam pritaikyta.

Tikėdamasi, kad šis principas ir kitoms mūsų visuomenės srovėms nebus nepriimtinas, konferencija susilaikė nuo kitų siūlymų tą ar kitą reikalą reformuoti Tarybos veikloje, kadangi šis pagrindinis persitvarkymas lengvai gali apimti visus kitus persitvarkymus, kurie bus pripažinti reikalingi.

NUOMONĖS

Ilgą be lietuviškų laikraščių.

Man teko gyventi vieną savaitę Illinois valstybėj, centrinėj jos daly. Čia būdamas neturėjau progos pasiklausti lietuviškų laikraščių. Nes čia nėra žmonių, kurie juos skaitytų, o pats nepasirūpinau, kad man čia jų atsiųstų.

Per trumpą laiką taip pasiilgau lietuviško žodžio, kad ir visi kiti atostoginiai malonumai pradėjo darytis nebeįdomūs. Tiesa, skaičiau didžiulius amerikiečių laikraščius, turėjau visas pasaulines naujienas, ir šiaip skaičiau gerų straipsnių, bet tas manęs visai nenuramino.

Ir savųjų laikraščių pasiilgimas tiesiog ėmė kankinti.

Ne veltui tie mūsų tautiečiai, kuriems tenka gyventi svetimoje šalyje, neturintys lietuviškos spaudos, ją taip brangina ir nors iš kitur jos užsisako. Mano šis patyrimas rodo, kad lietuvių gyvenimas be lietuviško laikraščio būtų tikrai "mizernas". Tai kas, kad moki kitas kalbas ir gali pasiskaityti kitus laikraščius. Jei dar jautiesi lietuvis, kiti laikraščiai negali patenkinti. Juose rasi pasaulines ir vietines žinias, bet juose nėra lietuviško gyvenimo, lietuviškų, mūsų savų, reikalų.

J. A. U., Dayton, Ohio

Su tokia korta - nenusileiskim!

Kiekvieną kartą kalbėdamas su seneliais ir čia atvažiavusiais mūsų broliais ir sesutėmis iš sugriautos Europos, vis prisimenu anuos senus laikus, kuomet irgi nemažai skaityti lietuvių atvyko į šią šalį, bet kurie skyrėsi nuo šiųjų, kaip naktis nuo dienos. Prisimenu man tokių dienos, kuomet ir aš, prieš dvidešimt metų įkėlus šion žemės kojas, kiek stebėjau. Ir štai kodėl.

Žinojau, kad daugumoje čia gyvenantieji lietuviai buvo iš kaimo, patys nenusivokę savo tautybės, dažnas nemokėdamas "druko", o aš pastebėjau gausybę senų draugijų, vertybių organizacijų, reikšmingų jubiliejų mininių laikraščių, o tuose laikraščiuose... raudas apie mūsų nutautėjimą.

Taip, raudos apie lietuvių nutautėjimą tebesitęsė nuo dr. Šliupo jaunųjų dienų, nuo Lietuviškojo Balso laikų. Bet ar jos jau taip labai pagristos?

Pamenu, kartą, prieš daugelį metų, klausaus Margučio programos. Kalba adv. Olis. Jis pasakoja apie romantišką Lietuvos kaimą. Grožisi jis ties kiekvienu namelių gėlių lysvėlėmis, žavisi jaunimo dainomis. Pajuntu dar didesnę tėvynės ilgesį. Galvoju, kad ir kalbėtojas kenčia tą patį. Bet koks buvo mano nustebimas, kai aš išgirdau pabaigos žodžius: "Nors aš pats savo akimis dar Lietuvos nesu matęs, bet visa tai žinau iš savo tėvo pasakojimų".

Iš tėvo... Reikia tėvas sūnui sugebėjo palikti tokį ryškų savo gimtosios žemės vaizdą. Vaikų sąmoningumas, vadinasi, priklauso nuo tėvų.

Šiandien tas jaunuolis jau yra peržengęs penkiasdešimt metų, jo vardas pagarbiai minimas beveik viso pasaulio lietuvių.

Kalbomis ir darbais jis yra įrodęs meilę tam kraštui, kurio jo akys nėra mačiusios. Taip, adv. Olis tėvas tinka pavyzdžiui mūsų susirūpinusiems tėvams, o pats adv. Olis — pavyzdžiui lietuviams, kurie nori dirbti Lietuvos išlaisvinimo darbe.

Raudos apie nutautėjimą vis aštrėja. Tuo tarpu aš matau vis didesnę lietuvių skaičių arti lietuviškų reikalų, matau čia augusių jaunųjų vedamas radijo programas, matau jų muzikos rateliuose, choruose, matau jų keliolika ir mūsų visuomeninėje veikloje.

Taip, mūsų jaunimo būtų daug daugiau su mumis, jei mes patys, suaugusieji ir senelė, eitume į jų širdis, kaip lietuviai, o ne kaip atskirų partijų žmonės.

Jaunimas jautrus. Niekada neužmiršiu, kaip pernai New York'e vykstančioj Lietuvių Meno Parodoj matydavau jų nemažą skaičių tuo gyvai domintis. O kuomet kai kurie suaugusieji abejojo jos reikšme arba svaidė priekaištais dėl šio ir dėl to, mūsų jaunimas ramiai rinkosi ten išstatytas apie Lietuvą ir lietuvių knygas. Lietuvių

darbai išstatyti parodoj! Ir to jam užteko susirūpinti savo kilme. Stebėdami mūsų lietuvių tremties gyvenimą, jie didžiosios ir darė priekaištus tiems savo tėvams, kurie be bristo Lietuvoj purvo nebuvo nieko daugiau jiems parodo.

Mačiau lietuvių jaunimo, kuris nors ne žodžio lietuviškai prasižioti nemokėdamas, pakvietas atvyko aną sekmadienį į Carnegie Hall New York'e pamatyti ir išgirsti Čiurlionio ansamblio. Ir šluostėsi jų kai kurie akis, nes Čiurlioniečiai kalbėjo širdimi, o širdijų kalba suprantama visų tautų žmonėms.

Tą viską stebint iš arti, taip ir norisi sušukti: Eikime į mūsų vaikų širdis su lietuviška meile, švieskime juos savo tautos reiklomis, patys būdami jiems pavyzdžiu! Jei patys tarp savęs įjausimės atšiaurus lietuvius, jei niekinsime kitą vien todėl, kad tas kitas "ne mūsų" žmogus, aišku, kad tuo tik dar toliau stumsime nuo savęs savo vaikus.

Taip, bendri siekia reikalingi. Susibūrimas padeda skėmtingiau siekti savų idealų. Seniai linkniuojamas Kultūros Fondo turės kada pasirodyti vienas, savo galia. Juo greičiau, tuo geriau. Šiandien tik kultūrinės priemonės mes galime skinti kelią į laisvę. Eikime į pasaulį savo menu, daina, tuo atsižvelgti iš Lietuvos suvenyrų, kaip viena Čiurlionietė Carnegie Hall kelių tūkstančių miniai, po nuostabią gražiai atlikto programos, pasakė: "Priimkite iš mūsų šį mažą iš Lietuvos atvežtą jums suvenyrą".

ALT yra toji gūžta, iš kur turėtų kilti viešojo kultūros veikla, kuri leistų mums visame grožyje pasirodyti svetimiesiems. Tai reikalinga Lietuvos laisvinimo bylai ir tai turėtų eiti lygiagrečiai su politine vaga.

Bet... Jeigu ALT dauguma narių būtų kitokios nuomonės, tuomet nieko kito neliktų, kaip tik imtis iniciatyvos iš šalies.

Praktika rodo, kad Tautinė Sąjunga galėtų ryžtis tam darbui. Tylėti arba pasyviai laikytis būtų prasaktas mūsų bendrieji reikalai. Tautinės Sąjungos statutas sudarytas žmonių, kurie kaip tik ir turi plačiausias pažūras ir kurie pirmieji stebisi, kodėl kai kas tiek daug pridūda reikšmės partijoms, kuomet jos čia visai nereikšmės.

Tai mintys, kurios mane persekioja. Tegul jos atsiekia greit įvykstančio man artimo žmonių sambūrio ausis, tegul jos patenka į šALT pareigūnų širdis.

Šiandieninei lietuviškai masei nereikėtų per daug būkštauti dėl mūsų vaikų nutautėjimo. Bet parodykime savo vaikams tai, kuo jie galėtų didžiuotis prieš "jankius". Tegul mūsų jaunimas vis dažniau gauna progos išgirsti kitataučių pasigerėjimą ir net nusistebėjimą mumis, mūsų kultūra. Tai šiame mūsų būtiniame lošime yra tokia stip-

RAŠALO AŠAROS

Bronys Raila

Tėvynės skruzdės didesnės už mus...

"Tėvyne, pasigailėki mūsų ir neprakeiki, kad veltui valgėme duoną... Tėvų šalies skruzdės yra didesnės už mus, o sliekai ir kurtiniai turi gyvesnę širdį ir plačiau užregi..."

Kas šitaipos rašo? Uolesnis lietuvių spaudos sekėjas iš stiliaus galėtų atspėti autorių. Juk tai Jeronimas Cicėnas. Tais žodžiais NEMUNO žurnalo 2 nr. jis užbaigia ilgąją rašinį apie lietuvių išievių gyvenimo suplius ir pokštus, vardu "Be penkių dyklytų".

Kai praėjusią žiemą L. Dovydenas pradėjo ieškoti tautos sumanytam Nemuno žurnalui. visiems buvo savaime aišku, kad čia be Jeronimo Cicėno negalima apsieiti. Neaišku, kaip skaičiuoti, kas nuo ko šiandien gyvena, bet visiems kažkodėl atrodė, kad Nebraskos valstybė tai toli nuo visų. Tačiau Cicėnų greit suradome Omahoje, nes čia iš britų zonos Vokietijoje tas atskridęs lietuviškasis gandas mažiau rūpinosi sau naują lizdą sukurti, o tuoj savo straipsniais ir korespondencijomis pradėjo kalenti kone per pusę Amerikos lietuvių laikraščių.

Kai tik suradome, prisimenu, jam rašiau: Jeronimai, be abejo, sutiksi, kad Vincas Kudirka savo Tėvynės Varpais paliko gražiausią lietuvių žurnalistikos paminklą... Vėl reikia vyro, kuris skambintų moderniniu lietuvių Tėvynės varpu. Man atrodo, kad Tu turi iš visų mūsų daugiausia gabumų, pasiruošimo ir jautraus rašto dovanos būti kovojančios mūsų tautos varpininku. Rašyk Nemunui šio. laikinę kudirkišką Tėvynės Varpų giesmę, skrosk mūsų gyvenimą savo rimta plunksna, būk nemieliaširdingas tranams, o galtingas tik bitėms, kurios neša duoną laisvės kovotojams... Ir su antruoju Nemuno numeriu Cicėnas pradėjo "Be penkių dyklytų". Kiek žinau, jis yra pasiryžęs neatitraukti akių nuo to laikrodžio, kurio tikėjimas artina mūsų laimę ar nelaimę, — jei tik siaurėčiu upeliukščiū prasidėjęs Nemunas išsiplės į didelę ir gilią upę...

Mes, laikraštininkai, Jeronim: Cicėn, tą gabų ir jautrų Vilniaus krašto vaiką, seniau pažinojome ar bent buvome girdėję. Kaip vilnietis, jis buvo žmogus kuriam tik labai trumpą savo gyvenimo laiką teko praleisti be svetimųjų okupacijos. Ta aplinkybė jame bus išauginusi akylių budrumą ir griežtumą, kai reikia ginti lietuvių tautos interesus, o taip pat gilų humaniškumą visam, kieno teisės treptiamos, kas persekiojamas už savo tautybę, galvojimą ar tikėjimą.

Lietuviai Vokietijoje tremtinių spaudoje jau plačiai ir garsiai išgirdo Cicėną, kaip lietuvišką kultūrinį ir politinį reikalą jautriausią šauklį. Pažinę autorių, pamėgo jo stilių, įvertino nuoširdumą ir jėgą, suprato

ri korta, kurią turint, neprotiną būtų nuleisti rankas ir pasiduoti. Mes gi dar turim kuo patraukti savo jaunimą taip, kad jis lietuviškumo ne tik nesišalintų, bet net didžiutųsi juo. Tik daugiau tuo turtu naudokimės!

Pr. Lapienė

jo erudicijos lobį. Niekas taip tiksliai ir prasmingai nepajėgė iš mūsų sujungti dabarties su praeitimi, kaip Cicėnas, išryškindamas dabartį didžiųjų lietuvių rašytojų ir laikraštininkų mintis, kurios yra nuolat gyvos ir amžinos laisvės ištroškusiai tautai. Laikraštininko pašaukimas ir mūsų profesijos grožis, mano supratimu, yra skaidriausias įkūnytas jo darbe. Ir norėčiau pasakyti drauge, jog tikrai tėvų šalies skruzdės dažnai didesnės už mus, savanaudžius ir dvasiškai išglebusius emigrantus, bet tokios darbščios lietuviško rašto skruzdėlės, kaip Cicėnas, parodo, kad ir svetimuose kraštuose dar ne kiekvienas lietuvis begėdiškai sugniuž, nevilnitis ir egoizmo dumblais apsinėš.

Viršuje pacituoto sakinio mintis, man rodos, yra gilesnė, negu tik palyginamasis išsireikšimas. Cicėnas priklaušė prie tu gana nedaugelio lietuvių laikraštininkų ir politikų tremtyje, kurie iš karto suprato, kad "Mažosios Lietuvos" Vokietijoje epizodas tegalės būti laikinis. Kad tremtiniai, nors ir daug iš tėvynės išsinešę, bet niekad negali išsinešti pačios tėvynės. Kad "tautos potencialo" išlaikymas yra ir lieka tėvynės žemėse. Kad tremtiniai buvo tik mažą mūsų tautos kūno dalis. Kad jų pareiga būtų ne tiek galvoti bei intriguoti, kaip užsieniuose ant tirpstančio ledo atstovauti tautą ir valstybę per dirbtinius parlamentus ar vyriausybes, o daugiau namie kovojančiai tautai padėti ir jų kovos prasmę giliau įvertinti...

Cicėnas sardoniskai priekaištavo tiems aptukusiems ar dar tik aptukti labai norintiems lietuviams, kurie nebejaucia reikalo daugiau aukoti Tautos Fondui. Esu linkęs manyti, kad Tautos Fondą jis supranta ne kaip išdą paremti tūloms partinėms kombinacijoms, ar apmokėti delegatams ne būtino reikalingumo keliones, ar finansuoti negabą Lietuvos reikalų propagandą, ar pastangas be būtino reikalo dubliuoti kitų dirbamą tą patį darbą... Tautos Fondą, be abejo, jis supranta, kaip Fondą remti Lietuvos išlaisvinimo kovą ne vien "diplomatiškai" ir tų sumų neužbaigti vien tremtinių ar išievių organizacijų intymiose buhalterijos knygose.

Amerikoje man ne kartą yra tekę girdėti tūlą lietuvių postriną, gautą, jog jis dešimteriopai daugiau ir su ūpu paremtų Tautos Fondą, jei galėtų būti įsitikinęs, kad jo dešimtinė nueis laisvės kovotojui paremti, o ne sutirps Amerikoje ar kažkokiam jame mažai suprantamame Vilkingame... Primuenu tai ne ką kritikuoti šį kartą norėdamas, o tik dėl informacijos ir padėties aiškumo.

Lietuvos žemė, sako Cicėnas, mūsų brolių krauju ir sopulių drėkinama ir guodžiama... Tas kraujas ir tas sopulys, galbūt, yra pats teisingiausias mastas palyginimams, ko vertos tėvų šalies skruzdės, kuo josios sliekai ir kurtiniai yra kartais pranašesni už nosį riečiančius dramblius, ar žalio dojerinio pašaro ištroškusias žirafas laisvajame pasaulyje.

DIRVA, Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor Vincas RASTENIS. Assistant Editor Balya GAIDZIUNAS. Entered at Second-Class matter December 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$4.00, in Canada — \$4.50 (5.00 Canadian dollars), elsewhere — \$5.50. DIRVA įeina kiekvieną ketvirtadienį Clevelande. Leidžia Ohio Lietuvių Leidybos B-vė. Prenumeratos kaina metams, mokant iš anksto: Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$4.00, Kanadoje — \$4.50, (5.00 kanadiški doleriai), kitur — \$5.50. Galima mokėti ir dalimis, pradedant bet kurio mėn. laiku.